

ALUMINIJ

5

Časopis družbe Talum d. d. Kidričevo

MAJ 2011

Uprava str. 4-5

Strateška komerciala str. 6-7

Priznanja str. 10

Odkrivanje spomenika str. 12

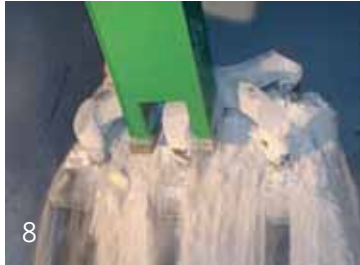
Po poklicu sem str. 13

Intervju z Danilom Toplekom str. 14-19

Reportaža - Viktor Gojkovič str. 26-27

Anodarji str. 34

Iz vsebine

4-5 Uprava

6-7 Strateška komerciala

8 Iz proizvodnje

9 SIMIT

10 Priznanja

11 Izjave sodelavcev

12 Odkrivanje spomenika

13 Po poklicu sem

14-19 Intervju

20-21 Teorija izbire

22 Test hitre hoje

23 Društvo vzdrževalcev Slovenije

24 Fotografije meseca

25 Postanek

26-27 Reportaža

28-29 Kolumna

30-31 Letovanje

32-33 Fotoreportaža

34 Anodarij

35 Križanka

Na naslovnici je aluminijasti prstan, ki ga je Danilo Toplek prejel v zahvalo za dolgoletno vodenje Taluma.

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 112, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: darko.ferlinc@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Darko Ferlinc, glavni urednik, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih in Aleksandra Jelušič, članice, ter Srdan Mohorič, član.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Srdan Mohorič.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Bezjak tisk, Maribor.

Legenda

DARKO FERLINC
GLAVNI UREDNIK

Novica, da je mag. Danilo Toplek odstopil s položaja predsednika Uprave Taluma, je stara že več kot mesec dni, torej ni več novica. To se je zgodilo 19. aprila, ko smo že pripravili aprilsko številko Aluminija, zato novice v njej nismo objavili. Seveda je tudi v majski številki ne bomo. Moram pa zapisati, da bomo letnico 2011 morali vnesti v vrsto tako imenovanih prelomnic v zgodovini Taluma. V tem letu je zdaj že nekdanji predsednik Uprave Danilo Toplek stopil med legende. Čeprav legende največkrat niso preveč žive, bo za Topleka veljalo, da je živa legenda. Legendarni predsednik Uprave Taluma. Mislim pa, da mu bomo rekli kar legendarni direktor. Tak bo ostal za svoje sodelavce, prijatelje in tudi svoje nasprotnike ali sovražnike.

Kaj je bilo v preteklosti dobrega in kaj malo manj dobrega, nam bo Toplek povedal v intervjuju, ki smo ga z njim pripravili v tej številki.

Po 27 letih smo torej dobili novega vodjo Taluma, ki je, kot pravi sam, že začel delati s polno paro. Kar je seveda popolnoma razumljivo, saj ni veliko časa za dolgotrajna razmišljanja, brezplodna razpravljanja in predolgo čakanje na odločitve. Sposobnost za hitro in učinkovito odločanje pa je prav tista lastnost, ki bi jo človek na takem položaju moral imeti. Marko Drobnič je postal predsednik Uprave Taluma kot

mlad, prodoren, pronicljiv in sposoben človek. V letih, kar je zaposlen v Talumu, je dokazal, da zmore reševati tudi najtežje naloge. Čas pa bo pokazal, kako bo njegovo vodenje vplivalo na razvoj tovarne. Mislim, da mu velika večina talumovcev popolnoma zaupa. In to je vsekakor dober znak.

V elektrolizi C zaganjamo še zadnje peči, kar pomeni, da bomo kmalu ponovno začeli proizvajati primarni aluminij s polno zmogljivostjo. To nas lahko navdaja z optimizmom. Pa ne s pretiranim. Minimalni čisti dobiček, ki smo ga pridelali v letu 2010, še ne pomeni, da je Talum popolnoma izšel iz krize. Še bo treba veliko delati in še bo treba čakati na boljše razmere v svetu in predvsem v Sloveniji.

Posamezne odvisne družbe pospešeno iščejo svoje »mesto pod soncem«. Trudijo se pridobiti nove kupce izdelkov in uporabnike storitev. V zvezi s tem potekajo različne aktivnosti, od tiskanja propagandnih materialov do sodelovanja na različnih sejnih. Imam občutek, da Talum in s tem vse njegove družbe ponovno pridobivajo pozitivno podobo v očeh različnih javnosti.

V reportaži predstavljamo Viktorja Gojkoviča, akademskega kiparja, ki je ponovno izdelal doprsni kip Borisa Kidriča, ki smo ga svečano ponovno odkrili v petek, 20. maja. Kako je bilo na

odkritju spomenika, bomo zapisali v posebnem prispevku.

Fontana pred upravno zgradbo spet deluje. Urejena in lepa.

Maja smo imeli veliko obiskov. Večina šol po Sloveniji pač organizira ekskurzije v predzadnjem mesecu pouka. Res je, da bi za večino mladenk in mladeničev, ki so nas obiskali, vsaj po njihovem zanimanju za proizvodnjo sodeč, lahko rekli, da niso ravno preveč nadebudni, toda vsi po vrsti so bili navdušeni nad urejenostjo tovarne. Profesorji pa pravijo, da smo ena redkih tovarn v Sloveniji, kjer se še lahko vidi proizvodnja. In to daje neki čuden občutek. Govori o neki čudni realnosti v Sloveniji. Posebne pozornosti so seveda deležni študenti fakultete za metalurgijo iz Ljubljane, ki pa jim je obisk pri nas morda že nekoliko premalo, da bi lahko spoznali vse, kar bi želeli. Mislim seveda na proizvodne procese v naših različnih delovnih okoljih.

Začel sem s Toplekom, pa naj z njim ta uvodnik tudi končam. Po 13. maju bi mu lahko rekli tudi »gospodar prstanov«. V zahvalo za skoraj 27-letno vodenje Taluma smo mu poklonili aluminijast prstan. Ni čarovniški. Lahko ga vrtiš na prstu, kolikor hočeš, pa se ne bo zgodilo nič. Morda je malo bolj čarovniški njegov lastnik. Nekatere njegove poteze so se zdele kot kake male čarovnije.

»... da bomo letnico 2011 morali vnesti v vrsto tako imenovanih prelomnic v zgodovini Taluma.«

S polno paro od prvega dne

MARKO DROBNIČ

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Predsednik Uprave Taluma Marko Drobnič

Ko v državi nastopi nova vlada, jo ponavadi pustijo 100 dni pri miru. Ali kot novi predsednik Uprave Taluma že delaš s polno paro? So misli že popolnoma urejene?

V gospodarstvu, kjer se ukvarjamo z realnimi problemi in izzivi, ni časa za polemiziranje ali počivanje. Zato se tudi težko primerjam z zgornjo navedbo, predvsem pa se ne morem in ne

želim primerjati s tistimi, ki jih pustijo pri miru. Pa tudi sicer ne vidim možnosti za primerjavo, ker imamo v industriji jasno postavljene merljive cilje, ki jih je treba realizirati. Torej: s polno paro od prvega dne naprej, tako kot sem to počel do sedaj.

Cilji Taluma ostajajo isti. Definirani so bili predvsem z reorganizacijo, ki si jo vodil. Kakšen bo tvoj način vodenja? V čem boš

drugačen od prejšnjega predsednika?

Vsak človek je osebnost zase. Ne želim se primerjati z nikomer, sem pač tak, kot sem, in to bo s sabo prineslo tudi svojstven način vodenja.

Na kakšni poti je Talum ta trenutek? Vidimo luč na koncu predora?

Talum je na poti prestrukturiranja. Reorganizacija, ki smo jo zasnovali, daje prve rezultate, pot do končnih ciljev in učinkov pa bo še dolga in naporna. Sploh zaradi težavne situacije, v kateri je trenutno aluminijaska industrija, in dodatno še zaradi naših težav z nekonkurenčnimi pogoji pri zagotavljanju oskrbe z električno energijo.

Znanje, okolje in izkušnje, ki jih v Talumu imamo, ponujajo veliko izzivov in priložnosti. Ko jih prepoznamo, je treba za vsako izmed njih poiskati luč na koncu predora. Kdor tega ne zmore, ni »pravi«. Težave z lučmi imajo tisti, ki se jim noč ne konča, ker se preveč ukvarjajo sami s sabo namesto s priložnostmi, ki jim jih okolje ponuja. Jaz težav z dolgimi nočmi nimam – rad vstajam zgodaj in se potem s švejkovskim optimizmom podam v vsak nov dan novim izzivom naproti. ▣

Kako ohraniti planet Zemljo in lepo (pre)živeti?

ZLATKO ČUŠ

FOTO: SRDAN MOHORIČ

V že tako težavnem stanju evropske aluminijске industrije sta dodatno negotovost povzročila še nedavni potres na Japonskem in s tem povezano vprašanje nadaljnje uporabe jedrskih elektrarn. Sam kot energetik menim, da je jedrska energija za EU nujna za ohranjanje gospodarske rasti in ne znam si predstavljati, da bi se ji Francija lahko odpovedala. Seveda bi bilo idealno, če bi lahko

vso energijo pridobivali iz obnovljivih virov in nam ob tem ne bi bilo treba posegati v naravo.

Teoretično izhodišče naravovarstvenikov je seveda pravilno, vendar se v isti sapi vsi zavzemajo za poceni energente, varne in udobne avtomobile, ekološko pridelano hrano ... A vsak račun je treba enkrat plačati.

Si znamo predstavljati, koliko Zemljanov lahko prehrani naš

Član Uprave za tehnično razvojno področje dr. Zlatko Čuš

planet z ekološko pridelavo hrane? Koliko ljudi bi bilo spet pripravljeno živeti ob samo eni 40 W žarnici v sobi?

Včasih se vprašam, ali smo mi, ki se utrujamo v tovarnah, sploh še normalni. Ali ima to še sploh smisel? Ali ne bi bilo idealno

prestopiti od uničevalcev narave in planeta na drugo stran, k rešiteljem?

Si lahko zamislite!

Strategijo rešitve tega planeta pišem na računalnik v pozimi lepo ogrevani in poleti klimatizirani pisarni ob poslušanju

glasbe in rahlo nezadovoljen, ker so mi iz proračuna nakazali prenizko plačo in me spet uvrstili na seznam udeležencev konference o racionalni rabi energije, in to ravno sedaj, ko nimam časa potovati na drugi konec sveta. Znanstveno ugo-

tovim, da je treba uničevalcem narave vendarle dopovedati, da električna prihaja iz vtičnice, hrana iz hladilnika, gorivo iz bencinske črpalke, varni avtomobili iz avtosalona

Krog je sklenjen

FRANC VISENJAK

FOTO: SRDAN MOHORIC

Teče že peti mesec, ko poslujemo v novi organizaciji. Največje spremembe so na področju notranjih ekonomskih odnosov, zato so v tem prehodnem času morale strokovne službe, ki se jih ta področja dotikajo, vložiti več navora kot prej, ko je poslovanje potekalo po ustaljenih postopkih. Praktično je spremenjen informacijski sistem, ki je podlaga za vse preostale procese. Še vedno je treba imeti potrpljenje, kajti zastavljeni cilji o novih podatkih za vodenje bodo uresničeni postopno.

Po drugi strani pa Talum posluje enako kot prejšnja leta. Tu sta nabavni in prodajni trg in tu so vsi proizvodni problemi. Na nabavnem in prodajnem trgu delujemo kot enovito podjetje, tako da dobavitelji in kupci ne čutijo, kako se mi na novo organiziramo. To je dobro, saj njih ne zanima drugega kot denar za plačilo nabavljenih surovin in kakovostni proizvodi po ugodnejši ceni, kot jo ima konkurenca.

Zdaj pa je krog sklenjen. To je realnost. Končni proizvod mora biti takšen, da ga kupec lahko uporabi naprej v svoji proizvodnji in naredi takšen proizvod, ki mu daje dobiček in preživetje. To je kruta ekonomija, ki nas spravlja v skrbi in je smisel delovanja.

V dejanskem poslovanju prve štiri mesece se nam je na področju proizvodnje godilo to, kar smo si postavili v letnem planu poslovanja. Naredili smo celo za 3 odstotke več blagovne proizvodnje, kot smo planirali. Proizvodnje ne obvladujemo na izparilnikih in ulitkih. Drugače je na področju prodaje, kjer smo prodali manj, kot smo načrtovali, in to vrednostno in količinsko. V primerjavi z lanskoletnimi podatki je seveda bolje. Vse to pa še ne da popolne slike, če ne pove- mo, kaj nam vse to prinese ali kaj pove čisti rezultat.

Danes imamo vsi dostop do informacij o ceni aluminija na borzi. Prepričan sem, da ima večina zaposlenih v Talumu

Član Uprave za ekonomsko področje, mag. Franc Visenjak

občutek, da je LME dober in da nam omogoča solidno poslovanje. To je v svetovnem merilu mogoče res. Vendar je Talumova stroškovna kalkulacija zelo drugačna od svetovne. V prvih treh mesecih je bil razkorak med borzno in našo stroškovno ceno 179 evrov na tona aluminija. Ko pogledamo, kaj je tisto, kar nas oddaljuje od normalnega poslovanja, je samo ena postavka, ki je

mного večja kot pri drugih. Talum s tako visoko ceno elektrike, kot jo ima, na drugih postavkah kalkulacije ne more prihraniti toliko, da bi bilo poslovanje uspešno. To težavo smo dolžni razložiti našim lastnikom, ki so istočasno lastniki dobaviteljev elektrike.

Upam, da bodo odgovorni do svoje lastnine, ki ni zanemarljivo majhna.

Predstavitev organiziranosti in delovanja Strateške komerciale

Z začetkom leta je Talum prešel na novo obliko organiziranosti. Sprememba in posledično predvsem prerazporeditve sodelavcev so na začetku prinesle nekaj zmede, v zadnjem času pa se položaj postopoma umirja in ureja.

ZVONE BANKO
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Zvone Banko, vodja Strateške komerciale

V zraku še vedno visijo vprašanja, zakaj smo se tega projekta lotili, kaj je prinesel, kaj bo prinesel, ali nam je bilo to potrebno ... Sam opažam, da so prerazporeditve relativno velikega števila strokovnih sodelavcev in obsežna izvedba usposabljanj odprle številna vprašanja. Porodile so se ideje, kako spremeniti in kako izboljšati vpeljane postopke, nova delitev odgovornosti pa postopoma na pozitiven način spreminja razmišljanja zaposlenih.

Komercialno področje Taluma je organizacijsko in odgovornostno bistveno spremenjeno. Iz nekdanjega Marketinga in Službe za nabavo je nastala Strateška ko-

merciala, v kateri smo si kot svoje poslanstvo predpisali odgovornosti za naslednja poslovna področja:

Sklepanje komercialnih pogodb koncerna:

- pogodbe za nabavo strateških surovin (npr. glinica v povezavi s prodajo drogov ...),
- dogovarjanje cenikov z grosisti (npr. za materiale splošne porabe ...).

Ocenjevanje in varovanje tveganj:

- nihanja borznih cen,
- plačilna nedisciplina.

Določanje komercialne politike koncerna in nadzor nad njenim izvajanjem:

- plačilni roki,
- določanje dopustnih ravni tveganja in nadzor nad njimi na podlagi bonitet poslovnih partnerjev.

Nadzor nad komercialnimi pogodbami:

- spremljanje materialnih tokov glavnih surovin (različne vrste in izvori aluminija),
- spremljanje doseženih premij na fizičnem in terminskem trgu.

Spremljanje in pravilno izvajanje zakonskih predpisov:

- obvladovanje carinskih predpisov in izvajanje aktivnosti pooblaščenega izvoznika,
- obvladovanje predpisov AEO, mednarodne trgovine

Omejen obseg prodaje na trgu:

- prodaja za odvisne družbe, ki področja prodaje ne bodo razvijale v okviru lastnih aktivnosti (Rondelice, drogovni, ogljikovi materiali ...).

Omejen obseg nabave na trgu:

- nabava glavnih surovin (legirni dodatki) in pomožnih materialov za potrebe proizvodnje.

Z leve: Frančka Zajšek, Miran Lipovac, Irena Levanič, Gregor Zečević, Nina Verdenik, Silva Šumenjak, Metka Skaza, Zvone Banko, Jasna Babič Čuš, Olga Kampl, Alenka Šmigoc Vinko, Lidija Verdenik in Natalija Vuk Klemenčič

Upravljanje infrastrukture koncerna:

- obvladovanje fizičnega stanja in pravnega statusa infrastrukture,
- sklepanje najemniških pogodb,
- zaračunavanje najemnin in stroškov za vzdrževanje infrastrukture.

Mentorstvo pri izvajanju komercialnih poslov odvisnih družb:

- prenos potrebnih komercialnih znanj in informacij v odvisne družbe,
- sodelovanje pri sklepanju pogodb (po potrebi).

Upravljanje parametrov poslovnega informacijskega sistema:

- šifrant kupcev in dobaviteljev,
- šifrant glavnih surovin in prodajnih artiklov.

Strateška komerciala se torej neposredno ne ukvarja z nabavo

vzdrževalniškega, potrošnega ali drugega specifičnega materiala, saj so za to področje potrebna posebna strokovna znanja. Za tovrstno nabavo je odgovorna odvisna družba Storitve in inženiring, d. o. o., ki zaposluje tehnologe oziroma inženirje s potrebno strokovnostjo.

Tudi velik del prodaje aluminijevskih proizvodov skupaj z odgovornostjo za nabavo odpadnega aluminija sta se preselila na področje del neodvisnih družb.

Odločitev o decentralizaciji ni bila sprejeta kar tako. Pri sklepanju pogodb in doseganju pozitivnih poslovnih učinkov so potrebna specifična tehnično-tehnološka znanja, ki jih obvladujejo strokovnjaki v proizvodnih odvisnih družbah:

- npr. ponudbe za ulitke in izparilnike se izdelujejo individualno, na podlagi predkalkulacije lastne cene artikla, ka-

terega proizvodnja še ni vpeljana in jo je treba razviti po pridobljenem poslu;

- za livarske zlitine je treba dobaviti ustrezno surovino, npr. odpadni aluminij, iz katerega je mogoče proizvesti in prodati izdelek z dobičkom.

Verjamemo, da se bo pozitiven učinek decentralizacije prodaje kazal tudi pri večanju števila dobrih prodajnikov, ki bodo izšli iz proizvodnih okolij in se bodo postopoma usposobili za delo na trgu.

Glavna funkcija Strateške komercialne je poleg klasične nabave ali prodaje predvsem nudenje strokovne podpore odvisnim družbam. Da bi odpreme prodajnih proizvodov ali dobave kupljenih artiklov potekale gladko, brez zastojev, je treba vzdrževati zahtevni sistem. Ta temelji na pravilih, ki smo jih ob upoštevanju številnih zakonskih, carin-

skih, meddržavnih in drugih regulativ zastavili sami.

Predpisi in pravila poslovanja se žal nenehno spreminjajo, zato je te spremembe treba spremljati. Zaznajo in pravilno vključijo v izgrajeni sistem pa jih lahko le strokovno zelo usposobljeni sodelavci. Obseg potrebnega znanja in dela za izvedbo tovrstnih poslov je izredno težko izmeriti, v nekaterih delovnih okoljih pa tega početja sploh ni mogoče zaznati.

Spremljanje uspešnosti poslovanja postaja v Talumu vedno pomembnejša tema. Posledično se bo vse, tudi naše storitve, ocenjevalo predvsem prek stroškov uporabnikov storitev. V prihodnje bo zagotovo treba najti zdravo mero sodelovanja med storitvenimi in proizvodnimi delovnimi okolji na način, ki bo ob sprejemljivih stroških storitev na enoto proizvoda zagotavljal zadovoljivo kakovost storitev. □

Nagibna naprava za odstranjevanje kriolitne kopeli z anodnega ostanka na robotu

Januarja 2011 smo v družbi Aluminij, d. o. o., skupaj z družbo Servis in inženiring, d. o. o., začeli aktivnosti pri projektu Nagibna naprava za odstranjevanje kriolitne kopeli z anodnega ostanka na robotu – čiščenje 2.

BOGDAN LUKMAN
FOTO: BOGDAN LUKMAN

Potrebo po iskanju rešitve smo zaznali že v letih pred nastopom gospodarske krize, ob nastopu izrednih gospodarskih razmer tudi v Talumu pa smo bili prisiljeni zmanjšati že začete aktivnosti in jih deloma celo ustaviti. Ugotavljali smo lahko le, kako se problema lotiti in v kakšni meri si izdelavo naprave lahko privoščimo, ter izdelali idejno dokumentacijo.

Po odločitvi za ponovni zagon peči v elektrolizi smo obudili tudi aktivnosti za izdelavo nagibne naprave za odstranjevanje kriolitne kopeli z anodnega ostanka na robotu. Pripravili smo dokumentacijo za izdelavo naprave, elektokrmilje in vse potrebne povezave v obstoječe sisteme robota.

Napravo so izdelali in strojno montažo izvedli v družbi Servis in inženiring, d. o. o., elektro in krmilni del sta bila izvedena v sodelovanju s skupino za vzdrževanje družbe Aluminij, skupino za vzdrževanje anod in

skupino za vzdrževanje avtomatskih naprav iz družbe Servis in inženiring.

Po uspešni montaži smo vsi malo nestrpno pričakovali rezultate preizkusa, ki je potrdil zastavljene cilje:

- avtomatizacija tretje faze odstranjevanja kopeli,
- izničenje oziroma zmanjšanje fizičnega (ročnega) dela na enega operaterja (višja produktivnost, nižji stroški delovne operacije),
- izboljšanje čistosti anodnega ostanka pred reciklažo.

Po končanem preizkusu in v fazi preizkusnega delovanja je bilo treba urediti še manjše pomanjkljivosti, izvesti odpraševanje, dokončati servisni podest in pripraviti vse potrebno za pregled naprave za izdajo obratovnega dovoljenja; pregled so opravili naši varnostni inženirji in predstavnik IVD Maribor. Naprava je od 30. marca 2011 redno vključena v proizvodni proces. □

Nagibna naprava pri stresanju kriolita

Nagibna naprava, vpenjanje anodnega ostanka s kriolitom

Pogled na zgornji del nagibne naprave in servisni podest

Podpis družbene pogodbe in ustanovna skupščina RC SIMIT, d. o. o.

(Sodobni materiali in inovativne tehnologije)

V sredo, 20. aprila, so direktorji družb, ki so s skupnim konzorcijem sodelovali in bili uspešni na javnem razpisu Ministrstva za gospodarstvo za ustanovitev razvojnih centrov slovenskega gospodarstva, v Talumu v Kidričevem podpisali družbeno pogodbo, s katero bodo ustanovili skupno družbo RC SIMIT, razvojni center za sodobne materiale in tehnologije, d. o. o.

BRANE KOŽUH

FOTO: SRDAN MOHORIČ

V novi družbi bomo raziskovali in razvijali nove materiale in tehnologije za njihovo uporabo v različnih proizvodih. Nova družba si je z uspešnostjo na javnem razpisu del sredstev, potrebnih za delovanje, pridobila iz evropskega sklada za regionalni razvoj, preostanek sredstev pa bo zaslužila s prodajo svojih storitev.

Družbeniki nove družbe RC SIMIT, d. o. o., so Talum iz Kidričevega, Cimos iz Kopra, Iskra ISD iz Kranja, LTH Ulitki iz Škofje Loke, Swaty-Comet iz Maribora, Unior iz Zreč, Amit iz Ljubljane, Ortotip iz Maribora, Robotech iz Šmarja pri Jelšah, TC Livarstvo iz Ljubljane, HTS IC iz Ljubljane, Tecos iz Celja, Zavod za livarstvo iz Ljubljane in Telekom – OT iz Pesnice pri Mariboru. Družbi bosta pri svojih raziskavah v pomoč dva vidna, mednarodno uveljavljena javna zavoda, in to Inštitut za kovinske materiale in tehnologije ter Inštitut Jožef Stefan iz Ljubljane. Težišče raziskovalne dejavnosti nove družbe bo usmerjeno v raziskave in razvoj postopkov recikliranja odpadnega aluminija, v razvoj novih, sodobnih in ekološko sprejemljivih materialov, brusnih sredstev, v razvoj

novih procesov in tehnologij na področjih livarstva, hladnega in vročega preoblikovanja kovin, mehanske obdelave kovin, gradnje orodij in strojev, v razvoj robotike in hitrega izdelovanja prototipov.

Sedež družbe bo v Kidričevem. Svojo dejavnost bo opravljala v dvanajstih poslovnih enotah, v katerih bo skupaj zaposlenih 45 raziskovalcev.

Družbeniki so poleg podpisa družbene pogodbe podpisali še sporazum o medsebojnih pravicah in obveznostih družbenikov v družbi RC SIMIT, d. o. o., imenovali direktorja družbe, člane odbora družbenikov in sprejeli vrsto sklepov, ki so za delovanje družbe nujno potrebni. Za direktorja družbe so imenovali Braneta Kožuha iz Taluma, ki bo novo družbo vodil v mandatnem obdobju dveh let. ▣

Podpis pogodbe

Predsednik Uprave Marko Drobnič pri podpisu pogodbe

Danilo Toplek dobil najvišje priznanje mesta Ptuja

UREDNIŠTVO ALUMINIJA
FOTO: ČRTOMIR GOZNIK

Mag. Danilo Toplek prejema priznanje od župana Mestne občine Ptuj dr. Štefana Čelana

V Mestni hiši na Ptujju je 12. maja 2011 ptujski župan dr. Štefan Čelan pripravil sprejem za mag. Danila Topleka in mu za uspešno vodenje družbe Talum podelil najvišje priznanje mesta Ptuja, veliko statuo mestne občine. V povabilu je med drugim zapisal:

»Novica o vašem odstopu s položaja predsednika družbe Talum je bila precejšnje presenečenje, še zlasti, če pomislimo, da ste družbo Talum več kot uspešno vodili polnih šestindvajset let. Odločitev za ta korak najbrž ni bila lahka, vendar, kot sami pojasnujete, sestavni del že dlje trajajoče organizacijske in kadrovske prenove družbe Talum. Res smo lahko ponosni, da ima Ptuj v svojih sredinah ljudi – gospodarstvenike, ki ste s svojim znanjem, vizionarstvom in ob-

čutkom za soljudi uspešno vodili velike gospodarske subjekte ter s strategijo razvoja zagotavljali visokokakovostne storitve in izdelke, pospeševali gospodarski razvoj v širši regiji, zagotavljali socialno varnost številnim družinam in nenazadnje dajali izjemen pomen družbeni odgovornosti podjetja, kar se je izražalo v podporah različnim projektom tako na lokalnem kakor tudi širšem območju Slovenije. Kljub vaši odločitvi o odhodu s položaja predsednika družbe verjamemo, da boste svoje bogato znanje in izjemne izkušnje prenašali na svoje mlajše kolege in v soodvisnosti še naprej gradili uspešno razvojno pot družbe Talum.«

Ob prejemu priznanja mu iskreno čestitam tudi mi. □

Gospodar prstanov

DARKO FERLINC
FOTO: SRDAN MOHORIČ

V petek, 13. maja, smo se skromno, pa vendarle prijetno zahvalili dosedanjemu predsedniku Uprave mag. Danilu Topleku za skoraj 27-letno vodenje Taluma. Lahko rečemo, da je bil na tem položaju večino svoje delovne dobe. V življenje in razvoj Taluma je, seveda s svojimi sodelavci, prinesel odločilne spremembe. Z njegovim prihodom na vrh Taluma se je ta začel resnično razvijati in modernizirati. Začeli smo modernizirati proizvodnjo primarnega aluminija, tovarno pa spreminjati v park. Prej črna in umazana »fabrika« je postala čista in urejena.

Toplek je že nekajkrat pojasnil, zakaj odhaja s položaja predsednika. Če le na kratko ponovim, so razlogi za to v že dalj časa trajajoči kadrovski politiki in reorganizaciji družbe. Glavna poanta vsega pa je dati priložnost mlajšim. Postavitev Marka Drobniča na mesto pomočnika predsedni-

ka je to že nekaj časa nakazovala.

V zahvalo za tako dolgo in uspešno delo na položaju predsednika Uprave smo se Danilu Topleku zahvalili s prstanom, izdelanim iz aluminija. Krasi ga črni kamen oniks, ki bojda prinaša veselje in razbremenjuje telo in dušo. Aluminij pa, kar že vemo, ustvarja lahkoto prihodnosti. Prstane ponavadi dobijo velikani. Velikani košarke v ameriški ligi NBA na primer. Dobijo ga tudi najboljši slovenski gledališki igralci na Borštnikovem srečanju. In dobil ga je tudi naš velikan.

Kot sem zapisal že v uvodniku, prstan ni čarovniški. Z vrtenjem okoli prsta ne prinaša ničesar. Tudi na prstu se ga ne da nositi. Bo pa krasil kako Toplekovo vitrino in stal ob drugih priznanjih, ki jih je sedaj že nekdanji predsednik prejel za svoje nadvse uspešno delo. □

Črni oniks prinaša veselje, razbremenjuje telo in dušo. V odnose vnaša harmonijo. Aluminij pa ustvarja „Lahkoto prihodnosti“.

V novem delovnem okolju

Zaradi reorganizacije, ki smo jo začeli na začetku letošnjega leta, so morali nekateri zamenjati svoje delovno okolje. Kako se tam počutijo, so nam zaupali v svojih izjavah.

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Irena Širovnik

Spremembe, spremembe, spremembe ... Živimo v dinamičnem svetu, ki se nenehno spreminja. Spremembe so postale del našega vsakdanjika in z njimi se moramo soočiti. Z novim letom sem postala sodelavka novega kolektiva, družbe Talum Rondelice. Pravzaprav lahko rečem, da so občutki krasni. Novi sodelavci so spoštljivi, prijazni in razumevaljoči. Vse je enkratno.

Svojo izjavo bom končala z mislijo: »Človek vedno najde tisto, kar pričakuje, da bo našel.«

upravno zgradbo, sodelavce, s katerimi sem preživela več, z drugimi manj skupnih let, saj sem vendar v tej tovarni že polnih 35 let?

Sedaj si ne postavljam več vprašanj, zakaj. Se je pač moralo zgoditi in zgodilo se je dobro, saj sem bila v novem delovnem okolju, med novimi sodelavci lepo sprejeta in v njihovem okolju se res odlično počutim.

Upam, da bo tako tudi ostalo.

Andrej Brumen

Marca sem bil seznanjen s spremembo delovnega mesta. Do tedaj sem delal v Strateški komerciali na področju nabave glavnih in pomožnih surovin za izdelavo aluminija, od aprila pa v družbi Talum Servis in inženiring opravljam dela trženja storitev za podjetja zunaj koncerna Talum, d. d. Skrbel bom tudi za materiale za predstavitev družbe na internetnih straneh in za njene kataloge.

Iz upravnega posloplja sem se preselil v prostore družbe Talum Servis in inženiring. Ker sem v dveh letih in pol, kolikor delam v Talumu, spoznal že kar nekaj sodelavcev iz družbe Talum Servis in Inženiring, prehod ni bil tako težak. Novi sodelavci so me lepo sprejeli, tako da se v tem okolju dobro počutim.

V svoji delovni dobi sem spremenil že kar nekaj delovnih področij, kar mi predstavlja vedno nove izzive. □

Jožica Novak

Če bi se morala o svoji selitvi iz upravne zgradbe odločiti na referendumu, bi bila odločitev zelo težka. Tako pa po prvih nekaj ponovoletnih dneh hoje po potki skozi gozd do obrata Rondelic, ko so bili občutki res še malo mešani, lahko samo rečem: dobrodošla sprememba, na katero se z lahkoto privadiš. Delovno okolje je prijetno, predvsem pa so dobri sodelavci, ki so prepolni pozitivne energije.

Irena Kralj

Reorganizacija je meni in drugim prinesla spremembe, ki pa jih v začetku nekako nisem mogla sprejeti. Občutki so bili mešani in ni bilo lahko. Kako zapustiti

Irena Širovnik

Jožica Novak

Irena Kralj

Andrej Brumen

Ponovno odkritje spomenika Borisu Kidriču ali tatovi zgodovine

V petek, 20. maja, smo pred Talumovo upravno zgradbo ponovno odkrili spomenik Borisu Kidriču. Za dogodek je bilo poslanih veliko vabil, ljudi smo obveščali tudi s plakati, kljub vsemu pa nismo pričakovali tako številčne udeležbe. Še vedno je torej veliko ljudi, ki jim zgodovina in ponos še nekaj pomenita.

DARKO FERLINC

FOTO: SRDAN MOHORIC

Poleg zaposlenih v Talumu smo bili veseli predvsem naši upokojencev in krajanov. Vsi pa smo se veselili ponovne priložnosti za druženje, za pogovor, za izmenjavo tistih najpomembnejših vprašanj, kot je *Kako si kaj?*

Pihalni orkester je igral koračnice in partizanske pesmi že dvajset minut pred prireditvijo. Slovesnost je bila skromna, predvsem pa kratka. Kot se spodobi. Povezovalc program je zaradi odsotnosti predsednika Uprave Marka Drobniča prebral njegovo pismo. V njem je predsednik podarjal predvsem odnos do zgodovine, ki je z odtujitvijo doprsnega kipa vsekakor na nizki ravni.

Glavni govornik je bil mag. Danilo Toplek. Naj povemo, da je prav on pozval župana občine Kiričevo k slovesni vrnitvi doprsnega kipa na svoje mesto in s tem krajanom Kidričevega in vsem občanom. Ponovno odkritje naj bi torej izvedli skupaj z občino. V odgovoru, ki ga je poslal župan, je bilo zapisano, da pač ni pravi čas za take slovesnosti. Da se je zgodovina medtem menda spremenila. Na ses-

tanku, ki smo ga imeli z njim, pa je celo omenil možnost, da bi spomenik predstavili na neko drugo, vsekakor manj vidno mesto.

Kot vemo, je bil spomenik ukraden. Tiho in brez »slovesnosti«. Naj bi ga na tak način tudi vrnil? Če bi ga, bi bili taki kot tatovi. Tatovi kovine in tatovi zgodovine, kot je v izjavi za javnost zapisal Danilo Toplek.

Seveda je bila v Talumu sprejeta najboljša in najbolj logična odločitev – spomenik bomo postavili pred upravno zgradbo. Naročili smo ga pri Viktorju Gojkoviču, ki je izdelal že prvi odlitek pred skoraj štiridesetimi leti. Podstavek zanj je oblikoval Vladimir Pezdirc.

Spomenik sta odkrila mag. Danilo Toplek, pomočnik predsednika Uprave Taluma, in Janez Kiseljak, predsednik Sveta zaposlenih Taluma. Za kulturni program sta poskrbela Aleksandra Krajnc in Marko Medik.

Slovesnost je bila prijetna. Še bolj prijetno pa je bilo na koncu druženje ob kozarcih. Še dolgo v popoldan je trajalo. ■

Spomenik sta odkrila Janez Kiseljak, predsednik Sveta zaposlenih Taluma, in Danilo Toplek, namestnik predsednika Uprave Taluma

Avtor kipa akademski kipar Viktor Gojkovič

PO POKLICU SEM

Komercialistka

LIDIJA VERDENIK
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Lidija Verdenik

Opisati poklic, ki ga opravljam, mi ni težko, saj imam doma tri majhne otroke, ki me pogosto vprašajo: »Mami, kaj si danes delala v službi?« Potem se pogovarjamo o tem, katera dela sem opravila, nato pa mi še vsak od njih zaupa, kaj je ta dan doživel v šoli, vrtcu ali doma.

Po končani srednji ekonomski šoli sem se vpisala na Ekonomsko-poslovno fakulteto v Mariboru, smer Mednarodna menjava. To področje me je vedno zanimalo, saj je povezano s komuniciranjem z ljudmi iz različnih držav. Po študiju sem imela srečo, da so v Talumu, v službi za marketing, ravno iskali pripravnik ali pripravnico, in tako sem leta 1994 začela delati kot pripravnica. Mentorica in druge sodelavke so me ves čas strokovno in prijazno uvajale v vsa raznolika dela, ki se v tej službi opravljajo, za kar sem jim zelo hvaležna. Ravno ob koncu pripravniške dobe se je začela proizvodnja drogov, kar je pomenilo, da so se povečale prodajne količine in se je pokazala potreba po dodatnem komercialistu. Tako sem po opravljenem pripravništvu ostala v tej službi, v kateri še danes opravljam svoje delo.

Delo komercialista v Talumu je operativno izvajanje nabavnih in/ali prodajnih poslov. Pred sklenitvijo nabavnega ali prodajnega posla je naloga komercialista, da z dobavitelji ali kupci pred izvedbo posla uskladi kakovostne zahteve o izdelku ali storitvah in splošne pogoje nabave oziroma prodaje ob upoštevanju predpisov davčne, carinske in okoljevarstvene zakonodaje.

Kot komercialistka sem začela s prodajo drogov, nato delno še rondic, sedaj pa prodajam ogljikove materiale in nabavljam primarni aluminij. Ker vsa ta leta izvajam operativno prodajo, bom bolj natančno opisala delo, ki ga opravlja komercialist ob prodaji izdelkov.

Glavna naloga komercialista pri izvajanju prodajnega posla je, da po prejemu naročila od kupca pripravi potrditev naročila, ki proizvodnemu obratu služi za planiranje proizvodnje. Potrditev naročila namreč vsebuje vse bistvene elemente: artikel, ki ga kupec naroča, količino in datum,

kdaj izdelek potrebuje. Kupcu pa hkrati služi kot potrdilo, da smo naročilo prejeli in da mu bomo naročeno blago proizvedli v skladu z dogovorom.

Ko je izdelek proizveden, je treba o tem obvestiti kupca ali naročiti prevoz za dostavo blaga, odvisno od pogojev za dostavo, ki so bili dogovorjeni s kupcem. Po prihodu prevoznika na naklad komercialist izda izdajnico, na osnovi katere skladiščniki blago naložijo na prevozno sredstvo ter pripravijo in izpišejo odpremnico in analizni certifikat, ki spremlja blago. Blago včasih spremljajo še drugi dokumenti, kar je odvisno od izdelka (varnostni list, evidenčni listi ...), in tudi vzorci, če kupec ob dostavi blaga zahteva še vzorec posamezne šarže.

Nato komercialist izstavi prodajni račun ter preko špediterjev opravi še izvozni carinski postopek, kar je odvisno od države, v katero se blago prodaja. S tem je posel formalno zaključen.

Ker se v Talumu trudimo, da bi bili kupci z našimi izdelki in storitvami čim bolj zadovoljni, opravljamo razne analize. Mesečno tako opravljamo analize točnosti dobav. Tako sproti ugotavljamo, ali je bilo blago pravočasno dostavljeno kupcu. Če je nastala zamuda, iščemo vzrok, ki se mu v prihodnje skušamo izogniti. Sproti obravnavamo morebitne reklamacije in odpravljamo vzroke zanje. Kupci nam mesečno, polletno ali letno pošiljajo ocene dobaviteljev, kjer Talum ocenjuje kot svojega dobavitelja. Te ocene zbremo in analiziramo. Večinoma nas ocenjujejo kot dobavitelja A (kar pomeni, da so zadovoljni s kakovostjo izdelkov, z dokumentacijo, ki blago spremlja, in pravočasnostjo dobav). Na dve leti opravljamo tudi anketo zadovoljstva, na osnovi katere ugotavljamo, s čim so kupci zadovoljni in kaj naj bi se v prihodnje izboljšalo.

Delo v komerciali je zelo pestro in zanimivo, saj sodelujemo z različnimi ljudmi znotraj in zunaj Taluma. Komercialist ali komercialistka je torej zaposleni oziroma zaposlena, ki koordinira in poskrbi za nabavo ustreznega materiala ali storitev pri prodaji ter za prodajo proizvedenega izdelka. ▣

Novo vlogo jemljem prav tako resno kot prejšnjo

DARKO FERLINC
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Mag. Danilo Toplek

Toplekovo zgodbo poznamo. Vsi ga poznamo. Ali pa vsaj mislimo tako. Zato nas danes zanima tudi kaj drugega kot le njegova kariera v TGA in kasneje v Talumu – malo seveda že –, saj je večji del njegovega življenja povezan prav s »fabriko«. V življenju je počel mnoge stvari, toda delo v Talumu ga je prav gotovo najbolj zaznamovalo.

Biti šumar (Kidričan, op. p.). Kaj to pomeni? Katera tvoja lastnost je lahko povezana s tem? Trma, samozavest, delavnost, borbenost ...? Ali pa nobena?

Ko danes razmišljam o časih, ki sem jih doživljal kot otrok v naselju, ki je nastalo in se razvijalo skupaj s tovarno, se spomnim predvsem optimizma ljudi. Preveval nas je občutek, da zmoremo vse, da ni nič pretežko, da nas nič ne more ustaviti na poti k boljšemu življenju. In nas tudi ni! V naselju so živeli ljudje, ki jih je zaradi gradnje in pozneje obratovanja tovarne prineslo sem ne le iz okolice, temveč iz različnih koncev naše takratne ožje in širše domovine. Različne navade, običaji in karakterji so se srečali na relativno omejenem prostoru. Noben ni prevladal, temveč so se medsebojno dopolnjevali in nadgrajevali. Dosti tega je bilo pozneje z vzgojo in učenjem preneseno na nas, prve generacije, ki so bile rojene v naselju. Že kot otroci smo bili nadvse ponosni na to, da smo Kidričani, šumarji.

Ta odnos smo pozneje kot mladostniki le še »nadgrajevali«, včasih tudi na manj prijazen način, v srečanjih s tistimi, ki to niso bili. Ljudje smo bili takrat mnogo bolj povezani med seboj, saj smo tudi prosti čas preživljali predvsem v naselju samem.

Hitro po tvojem rojstvu je bila zgrajena »fabrika«, gigant na Dravskem polju. Vsi ste živeli pod njenim krilom. Si si v otroštvu kdaj želel biti v njej, biti tam, ko odrasteš?

V letu, ko sem se rodil, je bila gradnja tovarne že v polnem teku, uradno pa je začela obratovati leta 1954. Vse, kar je bilo takrat in v letih, ki so sledila, narejeno v naselju Kidričevo – vključno z naseljem samim –, je bilo tesno povezano s tovarno. Za nas otroke je bila seveda nekaj velikega, mogočnega, včasih že kar strašljivega. In prav takšen je moj spomin na prvi obisk v tovarni, ko sem bil star nekaj manj kot šest let. Razkazal mi jo je oče in še sedaj se spomnim, kako me je bilo groza vsega

ropota, dima in ognja. Nič takega, kar bi me takrat posebej mikalo in navduševalo nad tem, da bi kdaj v prihodnosti v tej tovarni delal.

Kaj te je kasneje prineslo v tovarno? Ugodna priložnost? Želja? Nuja? Kdaj si pravzaprav prišel?

V tovarno sem prišel 1. oktobra 1976, po opravljeni diplomii na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. V tem letu in letu pred njim se je v tovarni zaposlilo kar nekaj mladih z dokončano fakulteto, kar je bilo glede na zaposlovalno politiko prejšnjih let precejšnja sprememba. Zakaj ravno Talum? Verjetno kombinacija vsega, kar omenjaš v svojem vprašanju.

Takrat je bila tehnologija že zastarela. Potrebna je bila modernizacija, ki pa je nikakor ni hotelo biti. V začetku osemdesetih se je začela prebujati neka nova generacija. Tvoja? Kako je bilo to?

Kmalu po prihodu v tovarno, še posebej pa po vrnitvi iz vojske

leta 1978, sem postopoma začel spoznavati dejansko situacijo v tovarni. Več kot očitno je bilo, da so se zgodbe o nujnosti modernizacije proizvodnje vlekle že predolgo. Mnogi so bili zaradi tega upravičeno zaskrbljeni in tudi vse bolj nejevoljni. Nejevolja je pozneje eskalirala v neljubih dogodkih v začetku osemdesetih let. Mnogi v tovarni, še posebej pa mi, ki smo njen prag komaj prav prestopili, smo imeli občutek, da se nič ne premakne in da sami premalo storimo za to, da bi se. A pri tem velja biti korekten. Ker nismo bili direktno vključeni v dogajanje, nismo razumeli marsikaterih dejanj, niti vseh preprek, ki so bile na poti k uresničitvi projekta. Vendar se je vtis, da smo premalo odločni in premalo vztrajni, krepil iz leta v leto.

Za velike poteze najbrž politična situacija nikoli ni najbolj primerna. Kakšna je bila takrat?

Za velike projekte je bilo vedno premalo denarja, ne le v podjetju samem, temveč v celotnem go-

»Že kot otroci smo bili nadvse ponosni na to, da smo Kidričani, šumarji.«

spodarstvu. Za dokaj omejena sredstva so tako pri uvrstitvi v plane realizacije tekmovali različni projekti, vse skupaj pa je bilo na ravni celotne države še bolj oteženo z zahtevami po enakomerni in »pravični« prerazporeditvi teh sredstev med republikami in pokrajinami. Tako kot danes tudi takrat mnogokrat niso zadoščali le ekonomski kriteriji.

Živeli smo v nekem drugem svetu, v socializmu. Si si takrat želeli, da bi ga bilo že enkrat konec, da bi imeli kapitalizem tako kot druge zahodne države, iz katerih smo dobivali kavo, pa kavbojke in take stvari?

Ne bi mogel trditi, da sem imel takšno željo ravno tako močno izraženo. Danes vedo o tistih časih – tipično za nas Slovence – največ slabega povedati ravno tisti, ki jim je takrat šlo najbolje. Tako kot vsi moji vrstniki, vključno s tabo, sem pač živel v svetu, ki smo ga najbolje poznali. Bolj kot želja po nekem drugem sistemu, bolj kot želja po kapitalizmu je bila pri nas prisotna želja po tem, da tisti svet, v katerem smo živeli, spreminjamo na bolje. Seveda smo težko razumeli določene omejitve v primerjavi s položajem na Zahodu, tudi to, da na primer nisi mogel kupiti določenih dobrin, katerih vrednost je bila minimalna. A tega, da nikoli ne kaže preveč malikovati nekega političnega ali ekonomskega sistema, so se mnogi zavedli šele takrat, ko so bili soočeni s kruto logiko kapitala in sistema, ki mu kapital vlada. Šele takrat so se mnogi začeli zavedati, da v prejšnjem sistemu le ni bilo prav vse narobe in vse zanič. Stvari, ki so bile prej samoumev-

ne in zlahka dostopne skoraj vsem, so postale naenkrat predmet tržne logike, pa naj gre za osnovno zdravstvo, predšolsko varstvo, šolstvo, šport in podobno.

V začetku osemdesetih je TGA padla v krizo. Mislim, da je šlo predvsem za krizo vodenja. Dobili smo prisilno upravo ali ukrep družbenega varstva. Iz njega si izšel kot direktor tovarne, s 33 leti menda najmlajši direktor v takratni Sloveniji. Kakšni so bili občutki?

Prej omenjeno nezadovoljstvo vedno večje skupine zaposlenih v podjetju s situacijo, ko ni bilo opaznih premikov na področju modernizacije proizvodnje primarnega aluminija, je ob dejanski krizi vodenja in ob pomanjkljivem komuniciranju z javnostmi pripeljalo do popolnega kolapsa sistema vodenja podjetja. Enoletni ukrep družbenega varstva, kot se je takšen ukrep takrat imenoval, je bil uveden predvsem z namenom najti novo, stabilno vodstvo podjetja. Po koncu enoletnega obdobja nismo bili nič bliže kadrovskim rešitvam, temveč ponovno soočeni s poskusi politike, da bi po svoje nastavljala ljudi. Da ni bilo tako, ima največ zaslug takratni direktor Uniala Ivan Gerjovič, ki je z njemu lastno trmo prepričal takratne odločevalce, da ima podjetje dovolj lastnega kadra. Ob dogovoru nas treh, da jaz prevzamem vodenje podjetja, Ivan Kodrič vodenje projekta modernizacije, Gerjovič pa vodenje Uniala, smo formirali resnično ekipo, ki je prevzela najodgovornejše funkcije v podjetju. Večina nas je bila mladih,

zelo mladih. Mnogi od zunaj so prerokovali kratek rok trajanja te ekipe in njen neuspeh. Takrat še niso vedeli, v kakšni zmoti so! Pomanjkanje izkušenj, mnogokrat tudi znanja smo nadomestili z vztrajnostjo in popolno predanostjo nalogam, ki smo jih prevzeli. Moji občutki? Predvsem občutek odgovornosti in strahu na eni strani, na drugi pa valovi adrenalina ob vseh izzivih, preprekah in uspehih.

To je bilo leta 1984. Od takrat pa vse do konca osemdesetih je vse šlo bliskovito. Izpeljali smo prvo fazo modernizacije, zgradili novo elektrolizno halo, proizvodnjo anod, livarno ... Zdelo se je, da gre vse brez težav, kot namazano. Ti pa najbolj veš, kako je bilo. Kako?

To, da gre vse kot namazano, skoraj samo od sebe, je bil le zunanji vtis. Sami smo se že na začetku odločili, da ne bomo jamrali zaradi problemov in preprek, saj to običajno ne prinese nič dobrega, kaj šele rešitev. Tudi takrat ni bilo nič drugače,

kot je danes: vedno je več tistih, ki povzročajo probleme, kot tistih, ki želijo pomagati! Problemov pa ni manjkalo! Bil je problem uvrstitve projekta v republiški plan investicij, takoj za tem pa problem zagotavljanja finančnih sredstev. Izpeljali smo projekt združevanja finančnih sredstev vseh naših in Impolovih domačih kupcev, ki so si na ta način dolgoročno zagotovili vir surovin za svojo proizvodnjo. Domače kreditne linije so nam bile dostopne šele takrat, ko smo v smotrnost projekta prepričali IFC (International Finance Corporation), ki je projekt pozneje tudi financiral. Najteže je bilo izpeljati odločitev o prenehanju proizvodnje glinice, pa čeprav smo se – ne sicer vsi – že dolgo zavedali, da nam prav ta del proizvodnje prinaša največje stroške in tudi največje okoljevarstvene probleme. Investicijo smo izvedli vzorno in z lastnim vodenjem projekta, kar je bilo takrat in je še danes prej izjema kot pravilo in je postalo praksa pri vseh naslednjih projektih v podjetju.

»Več kot očitno je bilo, da so se zgodbe o nujnosti modernizacije proizvodnje vlekli že predolgo.«

Konec osemdesetih je prinesel vrenja po Jugoslaviji. Tudi Slovenija se je pripravljala na uresničitev tisočletnih sanj. Kako si ti doživljal te čase in seveda kasneje razpad Jugoslavije, vključno z vojno v Sloveniji in drugod po Jugoslaviji?

V tistih časih sem bil član Zbora združenega dela v takrat še trodomnem slovenskem parlamentu. To so bili dejansko turbulentni časi, ko so si nekateri dogodki sledili že s kar neverjetno hitrostjo. Tudi tukaj se je pokazalo, da si srečo moraš zaslužiti: z odločnostjo in z dejanji! Obojega, pa tudi politične modrosti je bilo dovolj, da so načrti uspeli. Kljub zadovoljstvu, da nam je z relativno malo problemi in žrtvami uspelo osamosvojiti se, me poznejši dogodki v Jugoslaviji niso pustili ravnodušnega. Način, kako je razpadala naša prejšnja domovina, je bil strašljiv, še posebej za mojo generacijo, ki smo imeli znanke, poslovne partnerje in tudi prijatelje po celi državi.

Na začetku se je zdelo, da nam gre v samostojni Sloveniji bolje kot prej Jugoslaviji. Kaj je po tvojem mnenju osamosvojitve prinesla Slovincem in kaj Talumu?

S to trditvijo se ne strinjam, če govoriva izključno o ekonomskih kazalcih. Vedeti je treba, da Slovenija še dolgo vrsto let po osamosvojitvi ni dosegla niti približno takšnega obsega družbenega proizvoda, kot ga je na primer v letih 1986 in 1987. Ves čas se je ponavljalo, kako nesorazmerno dosti je morala Slovenija prispevati v skupno državno blagajno, pa naj je šlo za potrebe vojske ali za prispevke za razvoj nerazvitih pokrajin in republik. Pri tem pa smo vede ali nevede zamolčali ali hitro pozabili na to, da smo Slovenci veliko in relativno lahko služili prav na tem velikem jugoslovanskem trgu in na zunanjih trgih, ki nam jih je odpirala takratna politika. To se je pokazalo kaj kmalu po osamosvojitvi Slovenije, ko je vrsta takratnih slovenskih podjetij ostala brez trga in brez možnosti za hitro prilagoditev drugim,

precej zahtevnejšim trgom. Kot da smo danes že pozabili, koliko velikih podjetij je takrat propadalo kot po tekočem traku (TAM, Metalna, Hidromontaža ...). Po mojem mnenju Slovenija že kar na začetku svoje samostojnosti ni izkoristila potenciala, ki ga je imela v primerjavi z drugimi vzhodnoevropskimi državami, temveč smo se – tipično za nas – predali občutkom superiornosti in podcenjevanja teh držav, predvsem pa smo vse sile usmerili v trošenje in delitev, skoraj nič pa v delo in razvoj. To, čemur smo priča danes, je rezultat takšnega obnašanja!

Kar naenkrat je bilo povsod polno novopečenih menedžerjev. Za mnoge se je kasneje izkazalo, da ne ustrezajo merilom, ki so vladala v zahodnem razvitem svetu. Je morda tudi v tem vzrok za propad mnogih slovenskih podjetij?

Po osamosvojitvi so se številna podjetja znašla pred velikim problemom, saj so praktično čez noč izgubila svoje najpomembnejše tržišče. Takratna garnitura vodilnih v slovenskih podjetjih je takrat opravila resnično velik posel, saj jim je mnoga podjetja uspelo v relativno kratkem času usposobiti za nastop na zahtevnih svetovnih trgih. Danes mnogi radi pozabljajo na to in raje omenjajo tiste, ki jim to pač ni uspelo. Tipično slovensko! Generacija direktorjev, ki jo danes nekateri radi imenujejo generacija »old boysov« in h kateri s ponosom prištevam tudi sebe, je bila generacija, ki je v podjetju videla kaj več kot le sredstvo za maksimiranje dobička za lastnike. Bili smo del podjetij, ki

smo jih vodili, ne pa le zastopniki kapitala, kot sami sebe danes vidijo novodobni menedžerji.

Veljaš za enega najboljših menedžerjev v Sloveniji. Boš to izkoristil in se podal v še kake menedžerske vode, če seveda izvamemo predsedovanje v Nazornem svetu Nove KBM?

Dajanju vrednostnih sodb o sebi se raje izognem in jih raje prepustim tistim, ki tovrstno delo poznajo. Za razliko od let, ko sem svojo kariero začel, imam danes seveda neprimerno več znanja, predvsem pa izkušenj. Ob energiji, ki jo še premorem, se da s tem seveda še marsikaj narediti. Za zdaj v Talumu! Predsedovanje Nadzornemu svetu NKBM mi trenutno jemlje kar dosti časa, vendar to počnem z velikim veseljem. NKBM je dobra banka, z jasno izdelano strategijo, strokovnim in izkušenim vodstvom in vrsto priložnosti, ki jih bo v prihodnje mogoče izkoristiti.

Devetdeseta so minila relativno mirno. Lahko bi rekli, da so bila to leta blaginje, posebej če jih primerjamo z zadnjimi leti prejšnjega desetletja. Začetek tisočletja pa je prinesel novo investicijo z drugo fazo modernizacije in spremljajočimi objekti. Lahko primerjaš prvo in drugo fazo modernizacije?

Nekatere težave so bile skoraj identične pri obeh projektih, kljub temu da je med njima preteklo toliko let. Bila pa je ogromna razlika v znanju in izkušnjah ekipe, ki se je spoprijela s projektom druge faze modernizacije. Seveda so bile tudi velike raz-

»Bolj kot želja po nekem drugem sistemu, bolj kot želja po kapitalizmu je bila pri nas prisotna želja po tem, da tisti svet, v katerem smo živeli, spreminjamo na bolje.«

like v okolju, saj nismo imeli vrste problemov, s katerimi smo se soočali pri prvem projektu, kot so na primer uvozna dovoljenja za opremo, težave pri pridobivanju deviznih sredstev in tako dalje. Imata pa obe fazi nekaj skupnega: obe smo realizirali v planiranem obsegu potrebnih sredstev, v predvidenem terminskem roku in izključno z lastnim vodenjem projekta.

Ko pogledaš nazaj, bi v svojem vodenju kaj spremenil? Je bila storjena kaka napaka?

Pravijo, da je po vsaki bitki lahko biti general. Marsikatera odločitev bi lahko bila drugačna, če bi človek takrat, ko jo je moral sprejeti, imel določene informacije in znanja, ki so se pojavila šele pozneje. Sam sem vedno trdil, da je najslabša odločitev tista, s katero preveč odlašiš ali je celo nikoli nisi sposoben sprejeti. Cincanje nikoli ni bilo moj razpoznavni znak! O stilih vodenja običajno razpravljajo in pišejo knjige prav tisti, ki niso nikoli vodili ničesar oziroma nikogar razen samega sebe. Stil vodenja je pač odraz posameznikovega karakterja in moj je takšen, kot je. Za nekatere težaven, vendar v bistvu dokaj enostaven.

Finančna in nato gospodarska kriza sta močno zamajali svet. Govorili so, da nič več ne bo tako, kot je bilo. Zdi pa se, da se svet vrača v stare tirnice. Razni neoliberalni ekonomisti in pohlepneži spet dvigujejo glave. Se ti zdi prav, da so velike države, kjer je kriza pravzaprav nastala, tako rekoč z denarjem zasule prav tiste, ki so krizo povzročili?

Sam sem kljub svoji dokaj optimistični naravi prepričan, da je ta gospodarska kriza, ki smo ji še vedno priča, le vrh turbulentnih sprememb, s katerimi se bo svet soočil v prihodnjih letih. Vse kaže, da še posebej mi, pripadniki zahodne civilizacije ali, če hočeš, pripadniki razvitega sveta, ne moremo ali ne želimo dojeti tega, da preostalega dela sveta ni mogoče še naprej držati v revščini in pokorščini. Globalizacija, ki jo hočejo nekateri prikazati kot spodbudo za razvoj nerazvitih delov sveta, ni nič drugega, kot še bolj sofisticirana oblika kolonializma. Milijarde ljudi bodo vse glasneje in na koncu z vsemi sredstvi zahtevale zase nekaj večji del bogastva, ki ga danes na njihov račun uživajo drugi. Tega nočemo videti, še manj razumeti.

Kriza je močno prizadela tudi Talum. Morali smo ugasniti več kot polovico proizvodnje primarnega aluminija. Zdaj nam ponovni zagon povzroča ogromne stroške, delavci pa smo kljub vsemu dobivali plače. Menda je Talum pri tem porabil vse rezerve. Kakšna je torej prihodnost Taluma? Videti je, da krize še ni čisto konec.

Ponovni zagon nam ne povzroča nekih posebnih dodatnih stroškov, saj smo ugasnili tiste peči, ki bi jih v teh dveh letih, ko niso obratovale, morali tako ali tako obnoviti, saj so bile na koncu svoje življenjske dobe. Bile bi obnovljene, vendar v drugačni dinamiki kot sedaj. To, da smo zadnja leta preživeli brez večjih pretresov, je tudi posledica dela in odločitev v prejšnjih letih. Ni-

koli nismo sproti porabili vsega, kar smo zaslužili, niti nismo drveli v večje projekte in večja zadolževanja. Tudi danes naš finančni položaj še ni kritičen in naša zadolženost je mnogo manjša od zadolženosti številnih podjetij v naši panogi ali v Sloveniji. Večji problem so spremenjene razmere na trgih za nas pomembnih surovin, predvsem glinice in električne energije. Razpoložljivost glinice v območju Sredozemlja je kritična, hkrati pa se je glinica v celem svetu močno podražila. Oboje vpliva

na njeno ceno in na dvig stroškov proizvodnje aluminija. Še večji problem je cena električne energije v prihodnje, še posebej ob upoštevanju vpliva cene certifikatov CO₂, ki jih bodo proizvajalci električne energije vgradili v njeno ceno in prenesli na porabnike. Jasno je, da nekatere panoge teh stroškov ne bodo prenesle, saj jih ne morejo vgraditi v ceno svojih proizvodov. Kako bodo ravnale posamezne evropske države, da bi zaščitile svojo industrijo pred propadom, je težko napovedovati, le upamo

»Investicijo smo izvedli vzorno in z lastnim vodenjem projekta, kar je bilo takrat in je še danes prej izjema kot pravilo in je postalo praksa pri vseh naslednjih projektih v podjetju.«

pa lahko, da bo naša država spoznala, kako pomembno je za njo vsako produktivno delovno mesto.

Kriza vlada tudi v slovenski politiki. Kakšno se ti zdi stanje duha v Sloveniji? Kje dela politika napake?

Politika in politiki so točno takšni, kot si jih zaslužimo. Po mojem niso nič boljši in nič

mu priča v nekaj zadnjih letih, še ni bilo. Z vso odgovornostjo lahko zatrdim, da niti v prejšnji državi.

Letos si predal vajeti vodenja podjetja. Kakšen je položaj novega predsednika Uprave v primerjavi s tvojim pred skoraj tridesetimi leti?

Talum sem vodil skoraj 27 let. Ko slišim »ugotovitve«, da sem nena-

položaj primerjam s svojim pred 27 leti, je njemu lažje le zato, ker si je v letih dela v Talumu lahko pridobil več izkušenj z delom pri zahtevnih projektih, kot pa je bilo omogočeno meni, preden sem prevzel vodenje podjetja. Tudi ekipa sodelavcev je za razliko od moje takratne neprimerne bolj izkušena. Vse drugo pa ga čaka in še prehitro se bo zavedel, kako prekleto sam si v trenutkih, ko se moraš v določene

ljem sam: prav tako odgovorno, kot sem skoraj sedemindvajset let jemal prejšnjo!

slabši, kot smo vsi državljani v povprečju. Le bolj so izpostavljeni, več jih vidimo in slišimo kot druge sodržavljanke. In si bolj zapomnimo njihove neumnosti! Je pa res, da smo vsi skupaj dopustili, da nas politiki prek sredstev javnega obveščanja prepričujejo, da je politika pravzaprav vse in da se v tej državi ne dogaja nič drugega, o čemer bi bilo vredno razpravljati, kaj šele razmišljati. In stanje duha je temu primerno! Je pa res, da takšnega vmešavanja politike v vsa področja našega življenja, kot smo

doma in nepričakovano odstopil, mi gre na smeh. Naj vztrajam do upokojitve? Komu bi to koristilo? Po mojem prepričanju nikomur: ne podjetju, ne strokovnim kadrom v njem, ne meni, ne moji družini. Z eno besedo: nikomur! Ocenil sem in Nadzorni svet Taluma mi je v tem pritrdil, da je čas za spremembo in da imamo v podjetju dovolj ljudi, ki so sposobni prevzeti najodgovornejše naloge, vključno z vodenjem družbe. Novi predsednik Uprave, Marko Drobnič, je eden izmed njih. Če njegov današnji

nih situacijah odločati. Tega se ne naučiš v šolah in tega ne moreš predati drugim!

Kaj boš počel po vseh teh letih vodenja Taluma?

Moja odločitev, da končam obdobje vodenja družbe, niti slučajno ne pomeni tega, da bom postal neaktiven. Moja vloga, moje zadolžitve in odgovornost so dovolj natančno določene v pogodbi o zaposlitvi v družbi Talum, še bolj pomembno pa je to, kako to vlogo dojemam in jem-

Hvala za odgovore in hvala za zadnjih 27 let. ▣

»Bili smo del podjetij, ki smo jih vodili, ne pa le zastopniki kapitala, kot sami sebe danes vidijo novodobni menedžerji. «

Teorija izbire

V okviru projekta Obvladajmo stres smo s pomočjo zunanjih sodelavcev aprila izvedli dve izobraževanji na temo teorija izbire. Gre za razumljivo, praktično, sodobnejšo teorijo, ki jo lahko hitro uporabimo v praksi, v zasebnem ali delovnem okolju, v naših odnosih z otroki, partnerji, sodelavci, predpostavljenimi, prijatelji, sosedi.

BRIGITA AČIMOVIČ
FOTO: LILIJANA DITRIH

Teorija izbire pravi, da si izbiramo prav vse, vključno z nezadovoljstvom, ki ga občutimo. Drugi nas ne morejo niti onesrečiti niti osrečiti. Vse, kar nam drugi dajo, je le informacija, vendar nas sama informacija ne more pripraviti do tega, da bi nekaj naredili ali občutili. Gre le v naše možgane, kjer jo obdelamo in se nato odločimo, kaj bomo storili. Uči nas, da svoje življenje nadzorujemo veliko bolj, kot se tega zavedamo. Precej preprosteje bi to lahko povedali z znanim pregovorom *Vsak je svoje sreče kovač*.

Teorija izbire je pravzaprav poskus odgovora na vprašanje, kako naj si izborim pravico, da živim tako, kot hočem, a se še vedno dobro razumem z ljudmi, ki jih potrebujem.

Dr. William Glasser, ki je avtor teorije izbire, poleg telesne potrebe po preživetju in razmnoževanju loči še štiri psihične potrebe:

- **potrebo po ljubezni** (*pripadnost, tovarištvo, povezanost*): vsi ljudje potrebujemo občutek, da smo ljubljene in da lahko najdemo nekoga, ki bo ravno tako zmožen sprejeti našo ljubezen; tudi prijateljstvo ali občutek pripadnosti drugim ljudem je ključni del te potrebe;

- **potrebo po moči** (*občutek pripadnosti, pomembnosti, sposobnosti*): potreba po moči in samospoštovanju je prav tako ena izmed precej močnih potreb pri ljudeh;

- **potrebo po zabavi** (*zadovoljstvo, veselje, smeh*): ljudje smo edina bitja, ki se smejijo, in ver-

jetno edina, ki zavestno iščejo zabavo;

- **potrebo po svobodi** (*izbira, odgovornost*): želimo biti svobodni, da lahko sami odločimo, izbiramo, da smo samostojni in da zmoremo.

Čeprav nas zadovoljujejo različne stvari, si večina ljudi želi podobno količino ljubezni, moči, zabave, svobode in sredstev za preživetje. Seveda pa pri posameznikih obstajajo razlike v intenziteti posameznih potreb. Za nekatere je močnejša potreba po svobodi, za druge potreba po moči.

Zadovoljevanje fizičnih in psihičnih potreb je cilj življenja, pa naj bo to na delovnem ali zasebnem področju.

Udeleženci izobraževanja

Kot vsaka druga teorija tudi teorija izbire temelji na mnogih predpostavkah, idejah in razmišljanjih. V tem prispevku se bomo v nadaljevanju osredotočili predvsem na tisti del, ki govori o desetih aksiomih teorije izbire.

1. Edina oseba, katere vedenje lahko nadzorujemo, smo mi sami.

Teorija izbire razlaga, da so ljudje notranje motivirani in da katero koli vedenje izberejo, nastane v možganih. Ponazorimo lahko s primerom, ko nekdo pozvoni na vratih. Vrat ne odpremo zato, ker nekdo zvoni, ampak zato, ker se sami odločimo, ali jih bomo odprli ali ne. Izberemo vedenje, ki najbolj zadovolji naše potrebe. Tako vrat ne bomo odprli, če potrebujemo mir.

2. Vse, kar lahko ljudem damo ali od njih dobimo, je informacija.

Kaj bo posameznik z informacijo počel, je njegova izbira.

3. Vsi dolgotrajni psihološki problemi so problemi odnosov.

Vzrok našega trpljenja je vedno v tem, kako obravnavamo nek za nas pomemben odnos, ki ne deluje tako, kot bi mi radi. Dokler se ne soočimo s tem, nismo svobodni. Zagotovila, da bomo problem rešili, ni, zagotovo pa ga ne moremo rešiti, če se mu niti ne posvetimo – kot če bi želeli zadeti na loteriji, a srečke niti ne kupimo.

Škodljive, nepovezovane navede, ki razdirajo medsebojne od-

nose (grajanje, obtoževanje, pritoževanje, sitnarjenje, grožnje, kaznovanje, podkupovanje) moramo nadomestiti s povezovalnimi navadami (skrbnost, zaupanje, poslušanje, podpiranje, prispevanje, sprejemanje, spodbujanje, hrabrenje, spoštovanje, pogovarjanje o tistem, o čemer se ne strinjamo), če želimo izboljšati naše odnose z drugimi ljudmi.

4. Problematični odnos je vedno del našega sedanjega življenja.

Pomembno je, da spoznamo, da je problem vedno tukaj in zdaj, v sedanjih odnosih, in ne v nekih preteklih, nerešenih odnosih ali v predvidenih prihodnjih. Želje druge osebe je vedno treba upoštevati, pa naj gre za zasebni ali delovni odnos. Zato je odnos, ki ga z neko osebo imamo, treba vedno znova na novo definirati.

5. Kar se je zgodilo v preteklosti, ima močno zvezo s tem, kakšni smo danes, vendar lahko zadovoljujemo svoje osnovne potrebe le v sedanjosti in jih nadaljujemo v prihodnosti.

Kar se zgodilo v preteklosti, je lahko zelo travmatsko, a rešitev je le v izboljšanju sedanjih odnosov. Treba je pozabiti in ne razmišljati o preteklosti, ne kriviti drugih za lastne neuspehe. Pomembno je, kakšno vedenje si izberemo v sedanjosti, in edino na to imamo vpliv.

6. Svoje potrebe lahko zadovoljimo le z zadovoljivijo podob iz našega sveta kakovosti.

Kot smo že navedli, nas žene pet potreb: po preživetju, po ljubezni in pripadnosti, po moči oziroma (samo)spoštovanju, po svobodi oziroma svobodni izbiri in po zabavi. Čeprav se s posamezno potrebo ne želimo ukvarjati in jo odlagamo, jih ne moremo zanikati, kajti potrebe morajo biti zadovoljene. Ko se jih posameznik zaveda, lahko tedaj, ko se slabo počuti, ugotovi, katera potreba ni zadovoljena.

7. Svoje potrebe lahko zadovoljimo le z uresničevanjem slik iz našega sveta kakovosti.

Pomemben je naš svet kakovosti in katere slike vanj shranimo. Sami se odločimo, katere slike bomo shranili in katerih ne: prijetne slike in spomine ali tiste druge.

8. Vsako vedenje je celovito in ga sestavljajo štiri komponente: dejavnost, mišljenje, čustvovanje in fiziologija.

Celovito oziroma celostno zato, ker vse štiri komponente delujejo simultano. Vse, kar v življenju počnemo od rojstva do smrti, je, da se vedemo in da poskušamo vedno izbrati takšno vedenje, ki nam daje najučinkovitejši nadzor nad življenjem in s katerim najbolj zadovoljimo naše potrebe.

9. Vsako celovito vedenje opisujemo z glagoli in ga poimenujemo po najočitnejši sestavini.

Vsako naše vedenje sledi name-nu in mišljenju. Na primer: kadar rečemo *Izberem si depresijo ali*

depresiram namesto *Trpim za depresijo ali sem depresiven*, se takoj zavemo, da je to naša izbira, da smo to mi sami, da gre za nas, da smo izbrali sami. S tem smo pridobili osebno svobodo.

10. Vsa celovita vedenja so izbrana, vendar imamo neposreden nadzor le nad komponentama dejavnosti in razmišljanja. Svoje čustvovanje in fiziologijo lahko nadziramo le posredno z izbiro dejavnosti in razmišljanja

Čeprav ni lahko spremeniti naših misli in dejavnosti, je to vse, kar lahko naredimo.

Najpomembneje je sprejeti prvi aksiom: **Nadzorujemo lahko le svoje življenje.** To sprejeti je hkrati tudi najteže, ko pa je preprosteje za vse kriviti nekoga drugega, nekaj drugega, nekaj, za kar nismo »krivi« sami, na kar nismo imeli vpliva.

V sebi moramo znati sprejeti, da nam teorija izbire daje le možnost oziroma priložnost, da se naučimo, s kakšnim vedenjem se bomo odzvali na posamezne informacije. Samo priložnost. ▣

Viri

- Glasser, W. (2007). Nova psihologija nove svobode – teorija izbire.
Cirkovski, P. (2010). Vodenje podjetja s teorijo izbire.
Bajec, D. (2011). Projekt PPDZ-S.
Kunc, P. (2003). Letni razgovori po teoriji izbire.

Preizkus hoje na dva kilometra

V okviru aktivnosti za zaposlene »Zdravo Talum« in nacionalnega programa za spodbujanje telesne dejavnosti za krepitev zdravja s sloganom »Z gibanjem do zdravja« je na dvorišču Taluma potekal preizkus hoje na dva kilometra.

VENČESLAV ŠKERGET
FOTO: SRDAN MOHORIC

To je preprost, natančen, varen preizkus, ki so ga razvili na Finskem in pri katerem se na osnovi spola, starosti, telesne mase, višine, časa hoje in srčnega utripa določi telesna zmogljivost osebe (fitnes indeks).

Udeleženci preizkusa smo se zbrali na sončno majsko soboto pred Talumovo upravno stavbo s ciljem, da preverimo svojo »kondicijo«. Za zdravje udeležencev, meritve, svetovanje in da je vse potekalo tako, kot je treba, so poskrbeli zdravnica in medicinsko osebje Zdravstvenega doma Ptuj.

Po opravljenih meritvah teže, višine, krvnega tlaka in obveznega ogrevanja smo se udeleženci, ki smo dobili »zeleno luč« za preizkus, v 30-sekundnih presledkih podali na pot po vsem znani glavni tovarniški cesti, ki se marsikomu do sedaj ni zdela tako dolga. A predpisano raz-

daljo smo vsi uspešno premagali, vsak s svojim rekordom. Do sedaj se namreč še nikomur ni tako mudilo v službo ali iz nje. Doseženi rezultati so bili na koncu odraz fizičnega stanja posameznika. Sledila je strokovna razlaga doseženih rezultatov in priporočilo ustrezne telesne dejavnosti in športne vadbe za vzdrževanje ali izboljšanje zdravja in boljše počutje. Ob obvezni medsebojni izmenjavi doseženih rezultatov je bilo zaznati, da so bili eni zadovoljni, eni zaskrbljeni, eni presenečeni, a na koncu vsi zadovoljni.

Skupna ocena doseženih rezultatov strokovne delavke Anke Moro je, da so naši rezultati v primerjavi z rezultati preizkusov v drugih okoljih nadpovprečni in da je to prav gotovo tudi odraz aktivnosti, ki se izvajajo za zaposlene v podjetju Talum.

Ne pozabimo, da lahko za svoje

zdravje največ naredimo sami. Odločitev, kaj bomo naredili in kdaj, je naša, je pa dobrodošlo, če nas kdo na to spomni.

Ob dogodku sta svoje razmišljanje napisali dve naši sodelavki.

Jožica Novak

Glede na to, da se redno udeležujem tudi drugih akcij Zdravo Talum, sem se z veseljem odzvala vabilu na test hoje. S tem sem na preprost in natančen način ugotovila, v kakšni fizični kondiciji sem pričakala pomlad, hkrati pa sem dobila tudi napotke za naprej, kako poskrbeti za svoje zdravje, ko še imam to možnost. Upam, da se v še večjem številu srečamo še na kakšni podobni akciji.

Metka Vidovič

Preizkus hoje je bil za mene preprost, natančen test, ki mi je pokazal, koliko telesne pripravljenosti sem ohranila. Rezultat je pokazal dejansko stanje moje »kondicije«, lahko bi bil boljši, hkrati pa mi je »potrkal na vest«, da bom nekaj naredila zase tudi na tem področju.

Zelo pozitivno sem bila presenečena nad zdravstvenim osebjem, ki je v prisotnosti zdravnice vsakemu udeležencu izmerilo krvni tlak in po prehojeni razdalji še srčni utrip. Na podlagi pridobljenih rezultatov v obliki računalniškega izpisa, ki smo ga prejeli, nam je zdravstveno osebje svetovalo najprimernejšo

ZDRAVO TALUM

telesno dejavnost ter dalo navodila za zdravju prijazno športno vadbo. Tako smo vsi udeleženci dobili odgovore, ki bodo prispevali k izboljšanju telesne zmogljivosti in zdravja. □

Jožica Novak

Metka Vidovič s sinom Blažem

Ogrevanje pred pohodom

Svetovni dan varnosti in zdravja pri delu 2011: sistem upravljanja varnosti in zdravja pri delu – orodje za nenehno izboljševanje

IZTOK TRAFELA

28. april je vsako leto svetovni dan varnosti in zdravja pri delu. Mednarodna organizacija dela ga je leta 2003 razglasila z željo, da s pomočjo socialnega dialoga poudari pomen preprečevanja nezgod in bolezni na delu ter spodbudi ustvarjanje varnostne in zdravstvene kulture na tem področju. Letošnja tema svetovnega dneva varnosti in zdravja pri delu je **Sistem upravljanja varnosti in zdravja pri delu: orodje za nenehno izboljševanje**, ki jasno poudarja, da zaščita delavcev ni »enkratni dogodek«. Zahteva namreč nenehen sistematični pristop, ki je prisoten v evropskem sistemu varnosti in zdravja pri delu. Globalizacija pomeni, da Evropa teh vprašanj ne more

rešiti sama. Zato evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA), ki je vodilna na področju zagotavljanja aktualnih in natančnih informacij o teh vprašanjih, v času velikih globalnih sprememb sodeluje z Mednarodno organizacijo dela, Svetovno zdravstveno organizacijo in drugimi svetovnimi akterji na področju varnosti in zdravja pri delu. EU-OSHA spodbuja petstopenjski pristop k zaščiti. Te stopnje so: prepoznavanje nevarnosti in ogroženih oseb, ocenjevanje in prednostno razvrščanje tveganj, odločitev o preventivnem ukrepanju, ukrepanje ter spremljanje in posodabljanje situacije. Najpomembneje pri tem procesu je, da ob spremembah na delov-

nem mestu – novih prostorih, novih delavcih, novih strojih, novih snoveh, novih nalogah – pregledamo oceno nevarnosti in tveganj. To pomeni odkrivanje in obravnavanje novih tveganj, pa tudi nenehno izboljševanje preventivnih ukrepov na delovnem mestu.

Sistem varnosti in zdravja pri delu je danes v naprednih in trajnostno usmerjenih podjetjih najpogosteje uveden na podlagi mednarodnega standarda OHSAS 18001. Sistem vodenja poklicnega zdravja in varnosti in je preventivna metoda za izvajanje ukrepov varnosti in zdravja pri delu. Ta standard za vodenje sistema varnosti in zdravja pri delu uporabljamo tudi v Talumu. S

pomočjo standarda OHSAS 18001 smo v Talumu vzpostavili učinkovit sistem varnosti in zdravja pri delu, v katerega so vključeni zaposleni z vseh področij dela, sistem, ki zmanjšuje vplive naše dejavnosti na zaposlene in druge zainteresirane stranke. Varnost in zdravje pri delu obravnavamo kot del družbene odgovornosti in trajnostnega razvoja, kar nas zavezuje k nenehnemu izboljševanju delovnega okolja in prilagajanju tehničnemu napredku.

Več o svetovnem dnevu varnosti in zdravja pri delu je mogoče prebrati na spletnih straneh www.osha.europa.eu in www.ilo.org. □

Obisk Društva vzdrževalcev Slovenije

MAG. MIHAEL HAMERŠAK
FOTO: SRDAN MOHORIC

V petek, 13. maja 2011, smo kljub »zloglasnemu datumu« uspešno organizirali srečanje predstavnikov pogodbenih partnerjev Društva vzdrževalcev Slovenije.

Društvo združuje več kot 160 različnih pogodbenih partnerjev (podjetij) z več kot 1000 člani (vzdrževalci). Osnovni namen društva je razvoj stroke vzdrževanja v Sloveniji in izmenjava izkušenj med vzdrževalci, zaposlenimi v najrazličnejših gospodarskih subjektih. Društvo je s članstvom v evropski federaciji nacionalnih društev EFNMS (European Federation of national Maintenance Societies) povezano tudi z enaindvajsetimi evropskimi društvi. Talum je s svojimi vzdrževalci že desetletja aktiven član, kar nam omogoča dostop do informacij o razvojnih trendih na področju vzdrževanja tako v Sloveniji kakor tudi v industrijsko najrazvitejših državah sveta.

Zaradi ponovnega zagona proizvodnje v elektrolizi in našega od-

prtja na zunanji trg, kar je posledica reorganizacije, smo društvu prošnjo za obisk odobrili. Tako smo gostili 36 vzdrževalcev iz najrazličnejših slovenskih podjetij. Kakor je to že v navadi, smo

jim pokazali najzanimivejši del proizvodnje in prostore družbe Talum Servis in inženiring. Nad dovršenostjo Talumovih proizvodnih in storitvenih procesov, videzom Taluma in organizira-

nostjo so bili obiskovalci večinoma pozitivno presenečeni.

Ob tej priložnosti bi se vsem sodelujočim pri organizaciji srečanja želel tudi osebno zahvaliti. □

Udeleženci srečanja predstavnikov pogodbenih partnerjev Društva vzdrževalcev Slovenije

Fotografije meseca

Štorklje na strehi. Foto: Bernardka Jurič.

Zmaj na Kopah. Foto: Stanko Jus.

Ljubezen v maju. Foto: Ivo Ercegovič.

Govedo. Foto: Andrej Brumen.

Račke. Foto: Zdravo Štumberger.

Dravski kanal. Foto: Lidija Kosi.

Dva bregova iste reke

Ne vem, kateri čas je bil, vedno mešam otroštvo in raj, kot mešam smrt in življenje – most sladkosti ju povezuje.
(Leopold Sédar Senghor, Etiopske, 1906)

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Bil je samo navaden lesen most, ki je povezoval severni in južni breg v celoto. Obrežja so bila na jesen kot lepo pečeni hlebčki kruha. Zemlja je razpokala in vanjo so se zažrle špranje. Od daleč so bile videti kot koža starcev, ki se naguba od gledanja v sonce ... Ta obrežja so dišala drugače, kot dišijo neka druga obrežja. Vanje se je ujel davni vonj maminega kosila, vonj otroških dlani in solze deklet, ki so se skrivaj ogledovale v gladini reke ... To je bil domači vonj, ki bi ga prepoznal med tisoči drugih vonjev. Vonj po domačem rečnem obrežju ...

Levi breg reke ne bi nikoli spoznal desnega brega, če ju ne bi povezoval ta leseni most. Če si se z dlanmi sprehodil prek njega, so se vanje zapičili leseni delčki in dlan je zakrvavela. Vendar je bil občutek nenavaden. Koliko bosih otroških nog je steklo čezenj, koliko dlani je zakrvavelo ... To so spomini, ki ne bolijo, pa vendar je v njih ujeta tudi nekaj žalostne sentimentalnosti. Čeprav je bregova ločevala samo lena reka, sta si bila tako zelo različna, kot da ju ne bi povezovala ista zgodba, kot da se na teh obrežjih ne bi igrali isti otroci, kot da se na njih ne bi sprehajali isti beli galebi, glasne race in zelene žabe ... Celotno regljanje je bilo na desnem bregu glasnejše. Pa vendar nisi mogel drugače kot pripadati obema zapečenima hlebema. To je bila tvoja usoda že ob rojstvu. Če te je na primer tujec vprašal, s katerega brega reke si, si najprej

začudeno mencial, kot da se pravzaprav odločaš ali tehtaš. Ali kar je še slabše, kot da ti je zmanjkalo smisla za orientacijo in ne veš, katero smer bi izbral. Na koncu nisi odgovoril ničesar. Iz čiste ljubezni do obeh bregov ... ker to ni bila samo zemlja in voda ... to je bilo mnogo več ... Tukaj si nekoč davno pogljal drobne koreninice, ki so se z leti razrasle. Razrasle so se tudi daleč pod gladino reke. Rečni otroci so v svojih srcih skrivali nekaj prvinskega. Čeprav je bila reka lena, je v sebi skrivala vrtnčaste tunele, ki so se nevarno poigravali z listjem. In nekaj tega divjega je bilo čuditi tudi za pogledi otrok. Njihove oči so spreminjale barvo. Ob nevihtah so bile podobne sirupu proti kašlju. Temno vijolične, preteče in tople, kot so tople jagode, ki se nastavljajo soncu ...

Nekaj neustavljivo privlačnega je bilo v teh očeh, da se preprosto nisi mogel upreti skušnjavi. Preprosto si se moral zagledati vanje. Tam je počivala vsa preteklost. Kot da bi prelistal pustolovsko knjigo in se ob tem tako imenitno zabaval. Še danes se rada zazrem v te oči ... v ogledalu ... Ta odsev je kot dva bregova. Čeprav je to en in isti breg, je vmes sapa, ki jo izdahnem. In ta sapa je divja reka. Gradim leseni most med ogledalom in sabo. In ko stečem čezenj, moje dlani krvavijo. A to je prijetna bolečina ... Bolečina spomina na otroštvo in na jagodni sirup proti kašlju ... ■

Viktor Gojkovič

Že kar dvajset let skrbim za Talumovo umetniško zbirko. Bil sem že v mnogih ateljejih slikarjev, malo manj v ateljejih kiparjev. In povsod sem naletel na nered. Niti eden od njih ni bil pospravljen, urejen ali kaj podobnega. Povsod je bilo polno platen, skic, posodic z barvami, čopičev, namočenih v vodo ali terpentini, z barvo popackanih tal in tako naprej. Tamu bi lahko rekli ustvarjalni nered. Tudi sam imam pisarno, v kateri vlada ustvarjalni nered. Toda nisem umetnik in to je vsekakor oteževalna okoliščina.

DARKO FERLINC
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Bili smo tudi v ateljeju umetnika, kiparja in restavratorja **Viktorja Gojkoviča** na Hajdini. Stanje je seveda zelo podobno kot v drugih ateljejih. Po stenah visijo že malo zaprašene fotografije spomenikov, ki jih je Gojkovič nekoč izdelal. Med njimi je tudi ukradeni Kidrič iz Kidričevega. Po mizah ležijo ali stojijo v mavcu uliti portreti, ki so bili še do nedavnega razstavljeni. Pa svetniki brez rok. Polno je maket za

že izdelane in morda še za kake druge skulpture. Med njimi dominira fontana, s katero je Gojkovič popestril prireditveni prostor ali morda celo trg sredi Hajdine. Podobno je na policah. Kiparji in restavratorji so ljudje zase. V njihovih ateljejih niso le platna, barve in čopiči. Tam se najdejo še mnoga druga orodja, od kladiv in dlet do brusilk in vrtnalnih strojev. Toda v vseh teh ateljejih je čutiti nekakšno toplino, v njih je toliko duše. Oči se kar ne morejo nagledati vseh teh kipcev, reliefov, odtisov, tudi posmrtna maska se najde med njimi. In vsi ti predmeti nosijo v sebi neke zgodbe, ki jih najbrž pozna le umetnik.

Viktor Gojkovič je akademski kipar, magister restavratorstva in

val na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pri profesorju Zdenku Kalinu. Diplomiral je leta 1971 pri profesorju Dragu Tršarju. Končal je tudi specialko za restavratorstvo in konservatorstvo kot zadnji učenec profesorja Mirka Šubica. Bil je ustanovitelj skupine Junij (vsi člani skupine so bili rojeni v juniju), ki je dosegla svoj vrhunec med letoma 1977 in 1980.

V Sloveniji je znan predvsem po svojih številnih javnih spomenikih, ki jih je postavil po štajerskih mestih. Eden prvih javnih spomenikov je bil prav doprnski kip Borisa Kidriča v Kidričevem, ki je bil na začetku letošnjega leta ukraden in ponovno odkrit 20. maja pred Talumovo upravno zgradbo.

restavratorski svetnik. Rodil se je na Ptujju leta 1945. Izhaja iz številčne hajdinske družine. Domačini in prijatelji ga kličejo Fika. Je oče štirih hčera in strasten športnik. Ali je pač to včasih bil.

Že v rani mladosti je kazal talent za umetnost. V osnovni šoli je za kip partizana dobil prvo nagrado. Po osnovni šoli je začel obiskovati srednjo oblikovalsko šolo v Ljubljani. Študij je nadalje-

V štiridesetih letih dela je Gojkovič ustvaril velik opus. Kiparska dela so raznolika: od portretov in avtoportretov do javnih plastik in abstraktnih del. Njegov restavratorski prispevek v tem okolju je prav tako ogromen.

Gojkovič je politično neopredeljen človek, zato so njegovi naročniki pravzaprav vseh barv. Delal je tako javne spomenike pomembnežev še v času socializma kot restavriral predvsem

»Oči se kar ne morejo nagledati vseh teh kipcev, reliefov, odtisov /.../ In vsi ti predmeti nosijo v sebi neke zgodbe, ki jih najbrž pozna le umetnik.«

sakralne objekte. V tem okolju so šle skozi njegove roke praktično vse sakralne plastike znotraj sakralnih objektov, predvsem cerkva, in zunaj njih.

Vsi poznamo Ptujsko Goro. Preden stopimo v cerkev, naletimo na bronasti relief Marije zaveznice iz leta 1999 in bronasta vrata glavnega portala. V cerkvi je njegov tudi Križev pot iz leta 1989. V notranjosti je restavriral tako rekoč vse nabožne kipe, reliefe, oltarje in podobno. V Mariboru je restavriral znamenito kužno znamenje na Glavnem trgu.

Njegovi portreti so še posebej znameniti. Aleja velikanov v Mariboru je nastajala od leta 1998 do leta 2000. Med portreti so pomembnejši slovenske zgod-

ki še danes nosi Kidričevo ime. Umetnik je bil zaradi izdelave portreta deležen precejšnje medijske pozornosti. Spomenik so v veliki meri, kar z eno tretjino, financirali krajsani s samoprispevkom, pomagale pa so tudi družbenopolitične organizacije in podjetja, predvsem Tovarna glinice in aluminija Boris Kidrič.

Spomenik je bil postavljen ob revolucionarjevi obletnici smrti (1912–1953) 22. aprila 1973. Kidričev doprsni kip je stal na okroglem granitnem podstavku, postavljenem na aluminijaste drogove. V ozadju še stoji aluminijasta konstrukcija, izdelana prav tako iz aluminijastih drogov oziroma cevi. Križni tloris s centralnim jamborom simbolizira enotnost delavstva na eni strani

vine, na primer Herman Potočnik Noordung in jezikoslovec Fran Miklošič.

Ko se sprehodimo po Prešernovi ulici na Ptuj, naletimo na majhen kipec Orfeja pred istoimenskim barom. Pred picerijo Slonček stoji njegova fontana, ki se vsaj v poletnih mesecih pretirano skriva pod senčniki omenjene restavracije.

Vrnimo se še malo k portretu Borisa Kidriča. Kip je nastal hitro po Gojkovičevi diplomi. Šlo je za takrat pomembno družbenopolitično akcijo. Ustvaril ga je v pralnici bloka v Ciril-Methodovem drevoredu na Ptuj. Tam sta ga obiskala celo Miha Marinko in Tone Fajfar. Vsi vemo, kje je stal spomenik Borisu Kidriču, dokler mu niso ukradli glave. Ne vemo pa, da so se Kidričani sami odločali o tem, kje bo stal. Ena možnost je bila tudi pri osnovni šoli,

ter napredek in svetlo prihodnost na drugi strani.

Koga bodo postavili na prazen podstavek v Kidričevem, se ne ve. Nov Kidrič pa spet ponosno stoji pred Talumovo upravno zgradbo. In tudi tega je ustvaril Viktor Gojkovič.

Gojkovič je Hajdinčan. V svojem bogatem opusu je ustvaril že nekaj fontan. Tudi v Hajdini jo je. Fontana simbolizira sedem vasi občine Hajdina, voda pa je, kot pravzaprav povesod, simbol življenja. V tem zapisu nisem niti približno opisal njegovega bogatega dela. Komaj sem se ga dotaknil. Je pa njegovo vsestransko ustvarjanje dokaj dobro zajeto v umetnikovi monografiji, ki jo je izdal Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož leta 2005 ob kiparjevi 60-letnici.

Umetnik živi in ustvarja na Ptuj in Hajdini. ■

Maj, mesec ljubezni: zgodovina romantičnega poveličevanja ljubezni

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Mesec maj se ne začne samo v znamenju kresov, temveč je to tudi mesec ljubezni. Se še spomnite sladkega okusa po srčkastih čokoladah in nežnih sporočilih, ki so nam jih podarjali naši najdražji v mesecu februarju? Priznati si moramo, da je praznik zaljubljenecv še ena izmed preveč skomercializiranih nadlog sodobnosti, ki nam iz žepov na sentimentalni način izpuli kakšen evro ali dva preveč. Pa vendar praznik še zdaleč ni »modna muha« sodobnosti ali še en nadležni proizvod z dolgočasnih in preveč zaljubljenih golobčkov. Če želimo razumeti njegov

pravi izvor, moramo pokukati v zgodovino, kjer se skriva nešteto skrivnostnih legend in otipljivih dejstev, ki so z leti prerastla v kult potrošniške mrzlice. Vabim vas na pot v preteklost, kjer se je začela pisati zgodovina romantičnega poveličevanja ljubezni.

Za začetek bomo na romantično ljubezen pogledali skozi oči znane psihoterapevta Zorana Milivojevića, ki je v svoji knjigi Formula ljubezni na drzen način razkril zablode in resnice o ljubezni. Romantično poimenovanje ljubezni se je rodilo s trubadurji, ki so v svojih pesmih in s svojimi dejanji častili čisto ljube-

zen, ljubezen brez seksualnosti in ljubezen na daljavo. To je vedno pogoj za njeno idealizacijo. Danes je prek medijev celotna sodobna kultura impresionirana od najrazličnejših predstav o ljubezni in prav zaradi idealiziranja ljubezni drvimo v pogubo. Sodobni človek tako danes ne ve, kaj je ljubezen, ker smo jo skonstruirali in vanjo vključili toliko poimenovanj, da je nastala popolna zmešnjava. Kaj se zgodi, ko se med in mleko nehata pretakati? Odgovor poznate.

Čas je za skok v daljno preteklost. Začetke valentinovega lahko najdemo že v času poganstva.

Stari Rim je 15. februarja praznoval lumperkalije v čast bogu Lumperku, ki je bil zaščitnik ovac in volkov. Mladi so na predvečer praznika v čast boginji Juno Februata uprizarjali nekakšno ljubezensko loterijo. V skrinjico so položili imena deklet, fantje pa so iz nje vlekli lističe. Tisto dekle, ki jo je fant na ta predvečer izžrebal, je bilo nato vse leto njegovo. Kasneje je praznik za svoj vzelo krščanstvo, ga nekoliko prikrojilo svojim potrebam in prestavilo na 14. februar. Verjetno se sprašujete, kako je ta praznik dobil svoje ime. Žal na to vprašanje ne boste dobili jasnega odgovora, saj je zavil v več legend, ki še danes burijo duhove zaljublencev.

Pa se malce pozabavajmo z legendami. Prva legenda nas popelje v Rim, v čas vladanja cesarja Avrelija Klavdija, vojskovodje in nasprotnika krščanstva. Avrelij ni skrival svoje težnje po krepitvi vojske, zato je od mož pričakoval, da se mu bodo prostovoljno pridružili. A mladi fantje niso delili njegove žara in so raje ostajali doma v naročju svojih žena. Cesar je tako prepovedal poroke pred služenjem vojaške službe. Neposlušen duhovnik Valentin pa se je požvižgal na Avrelijeve prepovedi in je še naprej poročal mlade zaljubljene pare, kar ga je stalo življenja. V njegov spomin

ljudje še danes praznujemo valentinovo.

Druga legenda trdi, da naj bi Valentina v ječi obiskovala slepa ječarjeva hči, s katero se je spoprijateljil. Pisal ji je pesmi in ji s svojo močjo ljubezni povrnil vid. V zahvalo je vsa njena družina prestopila v krščansko vero. Preden so Valentina 14. februarja 269 ubili, je ječarjevi hčeri napisal poslovilno pismo s podpisom: »Z ljubeznijo, tvoj Valentin.« Prav od tod naj bi izvirala navada pošiljanja verzov in pisem za valentinovo.

Nekateri etimologi pa zagovarjajo tezo, da je šlo pri poimenovanju praznika za zamenjavo črk. Črka g je bila zamenjana s črko v, ki sta bili nekoč v preprosti govorici precej zamenljivi. Tako naj bi Anglosasi po normanskem prevzemu Anglije v 11. stoletju spremenili normanski izraz galantin, ki pomeni ljubljenec žensk, v besedo valentin, kar je sčasoma pomenilo »bodi moj ljubimec.«

Šega se je počasi razširila na ves anglosaški svet, potem pa v nekatere druge evropske dežele. Pa pokukajmo še v Anglijo, kjer so otroci vstali pred sončnim vzhodom, in če jim je uspelo prvega človeka, ki so ga srečali na poti, pozdraviti z *Dober dan, Valentin*, ne da bi jim ta že vnaprej odzdravil, so dobili darilo. Če pa jih je sonce prehitelo,

so dobili odgovor, da »je od sonca opečen«, in z darilom ni bilo nič.

Za valentinovo je bilo značilno tudi prerokovanje dekletom, ki so hotele izvedeti, kdo bo njihov ljubi. Tisti ptič, ki so ga na ta dan prvega uzrle, je napovedal njihovega ljubega. Tako je kos simboliziral duhovnika, taščica mornarja, zlati ščinkavec bogataša, vrabec kmeta, modra taščica srečnega človeka, krivokljun prepirljivca, golob dobrosrčnega, žolna pa je pomenila, da se dekleta ne bo omožilo.

Slovenci svetega Valentina nismo povezovali z ljubeznijo, ampak s skorajšnjo pomladjo. Tako smo verjeli, da kdor želi videti ptičjo ženitev, mora bos do grmovja, čeprav je na ta dan še zelo mrzlo. Pri nas je bil v povezavi z valentinovim znan pregovor *Prvi spomladin prinese ključ od korenin*, zato se je po starem kmečkem koledarju na ta dan lahko začelo delo v vinogradu in na vrtu. V Beli krajini pa celo pravijo, da se na ta dan začne pomlad. Kot dan zaljublencev se valentinovo praznuje še v sodobnem času.

S komercializacijo ta praznik žal izgublja svoj prvobitni namen in vse bolj postaja obveznost in nadležna dolžnost obdarovanja. In s tem tudi Slovenci počasi izgubljamostik s svojimi koreninami. □

Seznam sodelavcev, ki bodo v poletni sezoni 2011 letovali v Nerezinah in Červarju

Nerezine

		25. 7. 2011 – 1. 8. 2011	
20. 6. 2011 – 27. 6. 2011		Stanislav Poplatnik	Servis in inženiring
		Franc Bezjak	Rondelice
Marjana Turk	Servis in inženiring	Albin Petrovič	Revital
Ivan Bezjak	Rondelice	Franc Irgl	Ulitki
Marica Vajda	Ulitki	Janko Majcen	Inštitut
Gregor Zečevič	Strateška komerciala		
Mirko Tikvič	Revital		
		1. 8. 2011 – 8. 8. 2011	
27. 6. 2011 – 4. 7. 2011		Slavko Jazbec	Aluminij
		Evgen Muhič	Informatika
Benjamin Ivančič	Livarna	Jožef Godec	Aluminij
Bojan Krajnc	Livarna	Milko Ahec	Izparilniki
Rajko Habjanič	Aluminij	Dušan Galun	Rondelice
Brigita Lukman	Računovodstvo		
		8. 8. 2011 – 15. 8. 2011	
4. 7. 2011 – 11. 7. 2011		Anton Drevenšek	Servis in inženiring
	Aluminij	Srečko Cajnko	Servis in inženiring
Vinko Bombek	Vargas-Al	Damjan Serdinšek	Livarna
Alojz Podvršek	Aluminij	Silvo Klajnšek	Servis in inženiring
Peter Kropec	Vargas-Al	Peter Urlep	Aluminij
Mirko Vidovič	Rondelice		
Igor Jeza			
		15. 8. 2011 – 22. 8. 2011	
11. 7. 2011 – 18. 7. 2011		Anton Kirbiš	Aluminij
	Računovodstvo	Bojan Magdič	Livarna
Verica Inkret	Inštitut	Feliks Kodrič	Servis in inženiring
Peter Bombek	Servis in inženiring	Aleksander Irgolič	Informatika
Alojz Rumež	Aluminij	Milan Potočnik	Servis in inženiring
Dragan Mikša	Livarna		
Jože Medved			
		22. 8. 2011 – 29. 8. 2011	
18. 7. 2011 – 25. 7. 2011		Izidor Turščak	Servis in inženiring
	Aluminij	Bojan Brence	Livarna
Miran Šalamun	Livarna	Daniel Bezjak	Livarna
Zdenka Lesjak	Informatika	Franc Roškar	Vital
Dejan Horvat	Ulitki	Majda Zadravec	Vargas-Al
Edvard Koderman	Ulitki		
Katarina Pišek	Vital		

29. 8. 2011 – 5. 9. 2011

Milan Toplak
Boštjan Korošec
Štefan Ros
Ivan HauptmanServis in inženiring
Strateški razvoj
Servis in inženiring
Aluminij

5. 9. 2011 – 12. 9. 2011

Janez Kotar
Franc Gregorec
Francišek Širec
Miran FideršekServis in inženiring
Upokojenec
Upokojenec
Storal

Červar

20. 6. 2011 – 27.6.2011

Zdravko Keisersberger
Dušan Fridl
Slavko FajfarLivarna
Livarna
Livarna

27. 6. 2011 – 4. 7. 2011

Milan Kolednik
Miran FideršekServis in inženiring
Storal

4. 7. 2011 – 11. 7. 2011

Emil Munda
Ciril Horvat
Albin Šmigoc
Franc MlakarLivarna
Servis in inženiring
Livarna
Livarna

11. 7. 2011 – 18. 7. 2011

Darko Šimenko
Roman Petek
Angela Fideršek
Jožef ŠkrilaRevital
Aluminij
Revital
Aluminij

18. 7. 2011 – 25. 7. 2011

Miroslav Dobič
Liljana Lončarič
Alojz Fric
Robert ŠtrafelaServis in inženiring
Računovodstvo
Storal
Ulitki

25. 7. 2011 – 1. 8. 2011

Radovan Mesarič
Franc Sever
Andrej Petrovič
Jože LončaričServis in inženiring
Livarna
Izparilniki
Rondelice

1. 8. 2011 – 8. 8. 2011

Dušan Čermenšek
Stanko Janžekovič
Venčeslav Vtič
Drago ŠirovnikAluminij
Aluminij
Revital
Aluminij

8. 8. 2011 – 15. 8. 2011

Miran Krajnc
Franc Jurič
Alenka KotnikUlitki
Servis in inženiring
Alin

15. 8. 2011 – 22. 8. 2011

Sergej Donaj
Dušan Brglez
Vlasta Štumberger
Robert MerlakLivarna
Informatika
Revital
Servis in inženiring

22. 8. 2011 – 29. 8. 2011

Romana Bezjak

Vital

29. 8. 2011 – 5. 9. 2011

Jernej Plavčak

Vargas-Al

Preizkus hoje Odkritje spomenika

FOTO: SRDAN MOHORIČ

REKREACIJA

Druženje skupine sodelavcev iz proizvodnje anod

JANI VOGRINEC

FOTO: JANI VOGRINEC

Sčasoma se prijateljstva in skupna druženja tako vtkejo v naš vsakdan, da pogostokrat pozabimo, kako so se rodila, kako zelo se zanašamo nanje, kako neverjetno veliko nam pomenijo in kako dragocena so.

Ta druženja in prijateljevanja nas, skupino sodelavcev iz proizvodnje anod, spremljajo že kar veliko let, vse tja od leta 2003, ko smo prvič skupaj preživeli podaljšan vikend. Tudi letos se nismo izneverili tradiciji. Zbirališče smo kot vsako leto imeli na parkirnem prostoru naše tovarne. Od tam nas je pot vodila čez Slovenijo in mejni prehod Rupa proti zastavljenemu cilju, v počitniško naselje Bučanje v Nerezinah na Lošinju.

V petek popoldan smo prvič preizkusili svoje telesne zmogljivosti ob igranju košarke. Naslednji dan smo se po jutranji kavici po planinski poti čez pogorje Osorščice odpravili na najvišji vrh pogorja Televrin (589 m), nato pa sestopili do planinskega doma in v mesto Osor.

Na poti so nas navduševali dišeče sredozemsko rastlinje, skozi

katero so speljane poti, ter razgledi na okoliške otoke. Popoldne smo se na plaži prepustili milini sončnih žarkov, najbolj pogumni pa so preizkusili temperaturo morja s plavanjem. V nedeljo smo se zjutraj odpravili proti domu z načrtom, da se na poti še nekajkrat ustavimo. Tako smo kljub kislemu vremenu v Portorožu obiskali Formo vivo, edinstveno zbirko kamnitih skulptur, ki stoji na prostem v parku polotoka Seča pri Portorožu. Kasneje nas je pot vodila v Vransko v muzej starejših motociklov, kjer smo si ogledali zelo lepo ohranjeno zbirko. Proti koncu smo v Celju obiskali znano gostilno Amerika, kjer vsakič končamo s poznim kosilom. Tam smo strnili vtise, se še nasmejali našim prigodam in že počasi zbirali predloge za naslednje druženje. Če želite polneje živeti, morate spoznati umetnost uživanja v malih, drobnih trenutkih življenja. Ta svet res ni v celoti zlat, a na njem je nešteto zlatih žarkov, ki čakajo odkritje.

Življenje je tisto, kar se zgodi, medtem ko delaš načrte. **p**

Anodarji na Televrinu

Anodarji pred Talumovo počitniško hišo

Zahvala

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka, tasta in strica

Jožefa Drevenška,

upokojenca Taluma iz Sovič 16, Videm pri Ptujju, se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče ter nam pomagali v težkih trenutkih.

Hvala tudi godbeniku za odigrano Tišino.

Žalujoci vsi njegovi

Zahvala

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, sina, dedija, tasta, brata, svaka, strica in prijatelja

Franca Beraniča,

upokojenca Taluma iz Lovrenca na Dravskem polju 61, se iskreno zahvaljujemo sindikatu Taluma, godbeniku za odigrano Tišino in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče.

Žalujoci vsi njegovi

Zahvala

Nepričakovano nas je zapustil dragi mož in oče

Stojan Žnidarko.

Vsem sodelavkam, sodelavcem, znancem in sindikatu Taluma se iskreno zahvaljujemo za podarjeno cvetje, sveče in izrečeno sožalje. Hvala sodelavcem za poslano besede ter godbi in pevcem družbe Talum.

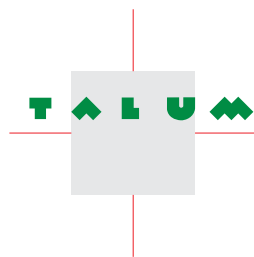
Iskrena hvala vsem, ki ste Stojana na pokopališču v Majšperku v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci vsi njegovi

KRIŽANKA

SLOVARČEK: BENZOA – dišeča smola iz tropskih dreves, stiraks, SOININEN – finski smučarski skakalec (Jani, 1973), VIGONJ – volnena preja iz volne vikunje, PRIAP – sin Bakha in Afrodite, ARNDT – nemški pisatelj (Ernst Moritz, 1768–1860), SPIKA – zvezda v ozvezdju Device, AMOS – angleška pop in rock pevk (Tori, 1963).

	SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	NEKDANJI PRAVO-SODNI MINISTER (LOVRO)	SLOVENSKI DESKAR NA SNegu (DEJAN)	AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA (SALEM)	TELUR	TALUM	ODPOZIV, ODSTAVITEV	DIŠEČA SMOLA IZ TROPSKIH DREVES, STRAKS	JEZIK ČRNCEV BANTU			
	ANGLEŠKI GORENJEJEC					ŠIROK SVILEN PAS PRI KIMONU						
	ŠPELA ROZIN					KOS CELOTE						
	→					ARGON						
	→				KDOR ŽGE ALI PRODAJA APNO					↓	FINSKI SMUČARSKI SKAKALEC (JANI)	KDOR KAJ IŠČE, ISKALEC
		STROGI IZPIT ZA NASLOV DOKTORJA				VRV, OŽA						
	MORSKI SESALEC Z VELIKIMA OKLOMA					KAREL OŠTIR			ITALIJANSKA VESOLJSKA AGENCIJA			
						SIN BAKHA IN AFRODITE			IZRASTEK V USTIH KITOV			
									ENAKI ČRKI			
	TALUM	SREDSTVO ZA JEDKANJE	KDOR NE PLAČUJE RAČUNOV									
			VRSTA ŽARNICE									
	JOŽE OLAJ			FINSKI PESNIK (LEINO, 1878-1926)	RIJEKA			PEVKA ALENKA SMD				
	JOSIP IPAVEC				STARO IME JEZERA MALAVI			ERROL FLYNN				
	→								KOS SUKANCA			
									ŠVICARSKI TENISAČ (FEDERER)			
	→						SLOVENSKI HUMORIST (MILČINSKI)					
							SLOVENSKI PISATELJ (FLISAR)					
	BLAZINJAK, KAVČ, ZOFA							SLONOV ČEKAN				
								IVAN TAVČAR				
	ANGLEŠKA POP IN ROCK PEVKA (TORI, 1963)											
	TALUM	TREBITEV, TREBLJENJE	ZELIŠČAR	LJUBITELJ, DILETANT							REKA V NEMČIJI, LEVI PRITOK LABE	NEMŠKI PISATELJ (ERNST MORITZ, 1769-1860)
	VINSKA TRTA			ZVEZDA V OZVEZDJU DEVICE								
	KILOMETER				HENRIKA LANGUS			JUTRANJA PADAVINA				
	→				JAVOR (LAT.)			OKRASEK NA VRHU KAPE				
									MOČVIRSKA TRAVA, LOČEK			
	→								ZVER IZ DRUŽINE MAČK			
	→						VRTIČAST TROPSKI VIHAR					
							SPLIT					
	MESTO V KALIFORNIJI (ZDA)											
	NAJVIŠJA GORA V TURČIJI (5165 m)								DELEC PRAHU			

Lahkota prihodnosti

Revital

Podjetje Revital, d. o. o., iz Kidričevega ponuja v svojem prodajnem centru balkonsko cvetje, obsežen sortiment enoletnic, lončnice, sadike vrtnin, drevnine in trajnice. Zelo ugodne so cene za vse balkonsko cvetje (vse vrste pelargonij, fuksij, nageljnov, veliko vrst trav, *Impatiens NG*).

V podjetju izvajamo tudi naslednje poslovne dejavnosti:

- načrtovanje, urejanje, zasajevanje in vzdrževanje zunanjih površin, poslovnih in zasebnih objektov, cvetličnih gred, zelenic, krajevnih zelenih in prometnih površin,
- košnja in vzdrževanje nogometnih igrišč, igrišča za golf in drugih zelenih površin,
- naš čistilni servis čisti delovne obrate ter poslovne in zasebne prostore.

Kontakti:

Revital, d. o. o.
Tovarniška cesta 10
2325 Kidričevo

Maloprodaja – vrtnarstvo
tel.: 02 7990 353

Dušan Mikl
direktor
tel.: 02 7990 791
faks: 02 7990 798
e-pošta: dusan.mikl@revital-vrtnarstvo.si

<http://www.revital-vrtnarstvo.si>